

Taxa postală
plătite in num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányási
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Szombat, 1932 aug. 13.

5692. ÉV
AB II.

XV. ÉVF.
183. SZÁM

Vaida nagyszabásu programot adott a kamarában

(Tudósítás a 8-ik oldalon)

Az új kormány

Ez a kormány mélyen különbözik min- den eddigi román kormánytól. Romániában eddig nem volt még olyan kormány, amelynek elnöke nem az ural- mon lévő párt elnöke lett volna. Most először történt meg, hogy külön elnöke van a kormánynak és külön elnö- ke a pártnak. Az első fajta kormányokat már kipró- bálták. Sok köszönetet nem volt bennük. A miniszterelnök pártvezér egyet intett és a többségi képviselők engedelmesen sza- varták meg az összes törvényjavaslatot. Mert a többségi képviselők erősen függ- tek a kormánytól. Most fordítva van. A kormány függ a parlamenttől. Hátha így mégis jobb lesz...

A nagyváradi ügyész

Az ügyésznek az a dolga, hogy kérel- hetetlen szigorúsággal sujtson rá min- denkire, aki vét a törvények rendelkezé- sei ellen. Nem mindig könnyű ez a feladat. Sokszor szomorú teher is lehet az ügyé- sz talár, ha a talárba öltöztetett emberi lelkiismeret könnyűrelethebb az írott tör- vények rideg szigoránál. De az állam és a társadalom ilyenkor is megköveteli az ügyésztől, hogy paran- csolja vissza lelke mélyére a felágaskodó részvényt és megbocsátást és utolsó be- tétig szerezzen érvényt a paragrafusok- nak. Ennyit kér és követel az állam és a tár- sadalom esküdt ügyésztől, de egy betű- vel sem többet.

Eppen ezért nem ügyészi feladat, ha- nem egyéni vállalkozás volt Negulescu nagyváradi ügyész tegnapi megnyilatko- zása. Jóváhagyta, hogy a rendőrségen véres- re verték a vádlottakat, mert a román törvények szerinte nem eléggé szigorúak és a szelíd törvények kompenzációjaké- pen pedig megengedhető a veréssel való vallatás.

Vannak ügyészek, akiknek álmatlan éjszakákat okoz a törvények tulságos szí- gorusága, de Negulescu ügyész azért ag- gódik, hogy tulságosan enyhék a para- grafusok és efeletti aggodalmában saját szakállára „póttörvényt” kodifikál, abból a rendőrségi szokásból, amelyet tüzzel- rással kellene irtania.

Az a társadalom azonban, amelynek a nevében látja el a hivatalát Negulescu ügyész, nem kér az ilyen póttörvények- ből.

És különösen nem kér abból, hogy az ügyész a magyarországi akasztófát emle- gesse, mert Negulescu végre is nem Ma- gyarországon, hanem Romániában ügyész, ahol a törvények nem ismerik a halál- büntetést.

Uj törvényt pedig semmiesetre sem hoz- hat az ügyész, akármennyire is szimpáti- kus neki privátim a verés, csak a régié- ket hajthatja végre. Ha ennél többet tesz, annyi mintha kevesebbet cselekedne.

Berlin bevétele

Cordai Sarolta írta egykor höltöne fa- lára, hogy soha semmivel sem éltek any- nyira vissza, mint a szabadsággal. Ez a megállapítás egy kis korrekcióra szo- rul. A sajtószabadsággal sokkal több- ször és sokkal felelőtlenebbül élnek visz- sza. Különösen azok, akik félre nem ért- hető szempontokból a kevésbé orientált tömegek hiszékenységre építenek és fel- készületlenségükben az olcsó szenzáció- hajhászásra fordítják szellemi energiáik többik felét. Mostanában Erdélyben külö-

Véglegesen levertek a spanyol ellenforradalmi tiszték puccskísérletét

Sevillát ellenállás nélkül adták át a monarkista puccsisták. A bal- oldali tömegek arisztokraták és klerikálisok ellen tüntetnek

Párizs, augusztus 12. A délspanyol- országi royalista ellenforradalmi kísér- let meghiúsultnak tekinthető. A mozga- lomhoz csatlakozott tiszték megbeszé- lést tartottak, amelyen megállapították, hogy Andaluzia népe közömbösen fo- gadta próbálkozásukat, a délspanyolor- szági munkásság pedig általános sztrájkjal sietett a köztársasági állam forma ellen sikra szállott ellenforradal- márok akciójának paralizálására. Ezért a polgárháborút elkerülendő, elhatáro- zták,

hogy nem fognak fegyveres ellen- állást kifejteni a sevillai kerület határára felvonultatott köztársasá- gi kormánycsapatokkal szemben.

A döntés után San Jurio tábornok, az ellenforradalmi mozgalom vezetője nyomban gépkocsiba ült s nyugat felé távozott azzal a szándékkal, hogy át- lépni a portugál határt. Ha hitelt lehet adni a híreknek, a tábornoknak nem si- került tervét végrehajtani, Huelva kö- zelében a csendőrök felismerték s autó-

ját fedezett alatt Sevilla felé visszairá nyitották. Ha az elfogatás tényleg meg- történt, a tábornoknak rövidesen had- bíróság előtt kell felelnie az ellenforra- dalmi puccskísérletért.

Amikor a baloldali tömegek tudom- másul vették a köztársasághú csapatok közeledését s a monarkisták mozgal- mának kudarcát, kiszabadították az el- lenforradalmi kormány által fogságra vetett tartományi főkörmányzót és más főhivatalnokokat a börtönből és a köztársasági himnusz éneklése mellett felvonultak az eltávozott tábornok fő- hadiszállása elé. A tömeg betört az épü- letbe, helyiségeit feldulta, majd a vil- lalt fel is gyújtották.

Sevillában a köztársasági hatóság- gok újra átvették a hatalmat

s igyekeznek rendet teremteni. Spanyol ország több városából jelentenek ösz- szeütkezéseket klerikálisok, monarkis- ták és baloldaliak között 4 halottal és számos sebesülttel.

Szombaton hajnalban indul Piccard a sztratoszférába

Zürich, augusztus 12. Piccard profeszor ismét startakézen áll. Az ionizációs készülék hibáját kijavították. A start most már csak az időjárási helyzettől függ. A végleges döntés pénteken törté- nik meg. Minden jel arra mutat, hogy Piccard profeszor ballónja szombaton hajnalban indul a sztratoszférába.

A Piccard tanár stratoszféra-repülésé- ről tartott sajtóértekezleten Gerber al- ezredes, a keletsváji léghajózási egye-

sület elnöke, aki a startműveleteket ve- zetni fogja, néhány technikai részletet is mertetett.

Az augsburgi első starttal szemben, amely meglehetősen nehézkes volt, a fel- szállást ezuttal Toledo-mérleggel könnyi- tik meg, amely 800 tonna maximális ter- helést bír el. Ezen pontosan le lehet mér- ni, vajjon a ballón tulnehez, vagy túl könnyű-e. Ki lehet továbbá számítani és szabályozni lehet a felszállás erejét.

nősképpen elburjánzottak ezek a szenzá- ciók. Egyes bulvárlapok naponta igye- keznek — és eme igyekezetben egymást licitálják tul — a történelmi jelen olyan korrekciójára, amelyeknek ténybelisége fordított arányban áll a mesterségesen és főleg olcsó pénzért felkeltett tömeg-kíváncsisággal. Ugy látszik: egyes bul- várlapok bő fantáziájú külügyvérei ki- mondottan arra törekcsenek, hogy Klío istenasszonyt, vagy, mint a történetírás- got — felrúzzák nyári tespedéséből. A kortársi történelem eme korrektoari mos- tanában reggel királygyilkossággal, este pedig egy-egy újabb Hitler-puccsal; az őtörri teánál legalább egy-egy frivol szerelmi drámával traktálják olvasóikat. Ha eme híradásoknak hinni lehetne, ugy Hitler már legalább tizszer elfoglalta Berlint és Hindenburgot egynehányszor már ki is végeztette. Mintha a bombame- rényletek nem volnának elegendők a fan- taziák kielégítésére! Sevillát kardcsapás nélkül adták ugyan át a monarkista tisztí forradalmároknak, de azért az erdélyi bul- várlapok már ki is végeztették, sőt el is temették őket. A kormánycsapatok

ugyan be sem vonultak Sevillába, de azért írva vagyon, hogy véres harc után kapitulált csak Carmen híres városa. Folytathatnók és regisztrálhatnók eme történelmi korrektoari sorozatát, de fé- lünk, hogy nem érnék a végére. Külön- ben sem tanácsos a rikkancs-ípar tisztés képviselőinek véleményével szembehelye- zkedni, akik végeredményben jobban tud- ják, hogy mikor és hol kell forradalma- kat megrendezni, orosz és japánt egy- másnak engedni, kéjgyilkosságokat vég- rehajtani, mint az illető országok tényle- ges forradalmárai és tábornokai. Igazán kár, hogy mindez fölösleges, sőt talán kissé túlzott „buzgóságra” is vall egy- ben, mert hiszen a történelem mindezek nélkül is megteszi a magáét, sőt maga Hitler is. De talán mégis ildomos volna megvárni, hogy tényleg megtgyék. Ugyanis Hitlernek bármilyen sürgős Berlin bevétele, nekünk egyáltalán nem az, sőt vannak olyan szkeptikus felkek, akik azt hiszik, hogy az egész bevétel esetleg el fog maradni. Kivéve természe- tesen azokat a bevételeket, melyek a ko- raszultott jólinformáltságok világágrépi- téséből állanak elő.

VILÁG TÖKRÉ

A gyémánt tündöklése és hanyatlása

1880-tól 1890-ig tartó esztendő alatt élte Délafrika történelmének fénykorát Husz kilométernyire Pretoriától egy gyémántok után kutató angol alig ne- hány csákányvágás után rátalált a vil- ág legszebb és legnagyobb gyémánt- jára, mely azóta is megtalálójának ne- vét viseli: Cullinan, a gyémántok ki- rálya és a királyok gumáltja, mert jelenleg az angol király tulajdonát ké- pezi. De nemcsak a gyönyörű gyémánt tette meg ezt a karriert, hanem annak boldog megtalálója is. Cullinan közel százmillió tulajdonosa, megalapította a „Premier Diamond Mine”-t és még néhány hasonló jelentőségű társaságot a délafrikai gyémántok kitermelésére és hosszú esztendőkn keresztül ő dik- tálta a gyémánt árakat a világ összes drágakő piacán.

Cullinan esete azonban nem egyedül álló. Egy Niekirk nevezetű hollandus az Orange folyó partján vakító fényes- séggel csillogó golyókkal játszó gyer- mekeket látott. Megvásárolta tőlük po- tom áron ezeket a golyókat és magánál tartotta mindaddig, amíg a gyarmat- kormányzója, sir Woodhouse egy nála tett látogatása alkalmával 60.000 ko- ronáért megvette. A kormányzó néhány év múlva továbbadta a gyémántokat egy millióért az Earf of Dudley cég- nek, akik azután hárommillióért újabb vevőre találtak. Számatlan ilyen eset- ről beszélnek még az öreg gyarmato- sok és tény az, hogy az első gyémánt- kutatók nevétségés árért, haszontalan cifraságokért vásárolták össze a leg- szebb drágaköveket. Érthető, hogy a gyémántkeresők száma évről-évre gyar- apodott, még pedig olyan arányban, hogy amíg 1870-ben csak százan vol- tak, 1876-ban csak magában Kimber- ley Hull-ban 3500, a világ minden ré- széből összesereglett ember túrta a kék földet. Néhányuknak kedvezett is a szerencse, meggazdagodtak, szindiká- tusba tömörültek. Rövidesen két ilyen szindikátus állott egymással szemben, a De Beers Corporation és a Barnato Diamond Company, akik élet-halálhar- cukban a gyémántpiacok elnyeréséért elérték azt, hogy leszállították a gyé- mánt árát 60 koronára karátonként, mely ár még a bányászati költségeket sem fedezte.

Ekkor Cecil Rhodes, a De Beers el- nöke 100 milliót ajánlott fel Barnato- éknak bányáikért, mely összeget azon- ban még megháromszorozva sem volt hajlandó ez utóbbi elfogadni. „Társul- jon előbb Rotschilddal, talán akkor lesz elég pénze, hogy megvásároljon”, hang- zott a válasz. A harc ilyen formában dult mindaddig, amíg egy újabb szin- dikátus nem keletkezett, melyik kilenc- száz millióért összevásárolta a Kimber- ley környéki bányákat, komolyan ve- sélyeztetve a két konkurrens cég éle- tét. Rhodes és Barnato hamarosan be- látták, hogy ez ellen a szindikátus ellen mely hatalmasabb mint mindkettőjük együttvéve, csak ugy küzdhetnek, ha egyesítik erejüket. A két vezér bezárkó- zott egy irodába, hol rajtuk kívül csak két fotój, két asztal, két doboz szivar és két üveg víz volt a vitaközlés tanuja. Tizennyolcórás megszakítás nélküli vitát

kozás után a Barnato-cég 450 millió ellenében a De Beers tulajdonába ment át. Ilyen nagyméretű tranzakció-ról, melyről akkor hetekig beszéltek az újságok és a pénzemberek, sohasem hallott azelőtt a világ. De ezzel a tranzakcióval nem fejeződött be a gyémánt-háború. Egy újabb csoport, Cullinan Premier Diamond társasága zavarta állandóan De Beers-ék egyeduralmát törekvéseit. Ezt az utolsó akadályt maga az angol király simította el, még pedig úgy, hogy Cullinan lordi címet kapott tőle, De Beersék pedig egy olyan összeget adtak neki visszalépés címén, mely felülmúlta még azt is, melyet Barnato kapott. Most már szabad volt az út.

A lichtenburgi bányák felfedezése a gyémánt árát annak egytizedére szálítottotta le. Nagy lett az elkeseredés nemcsak De Beers-éknél, hanem maga a délafrikai kormány is veszélyeztetve látta büdzséjét, melyet idáig nagyrészt a gyémántbányák fedeztek. Az általános fejlettségben valaki felvetette az azóta elhunyt Rhodes ötletét: meg kell vásárolni a lichtenburgi telepeket, nem a kibányászásra, hanem hogy megakadályozhassák a további termelést és így a gyémánt árának további súlyosodását. De Beers tehát egy hatalmas konzorciumot alakít a délafrikai és a londoni kormányval, valamint Oppenheimer bankár segítségével és megvásárolják a lichtenburgi bányákat. Egyben elhatározzák, hogy az itt bányászott gyémántokat nem viszik forgalomba, hanem azokat a kormány kincseskamráiban fogják elhelyezni. Talán még a tengerbe is süllyesztenék, mint Braziliában a kávé, hogy mester ségesen fentartsák az árakat.

A lichtenburgi bányák megvásárlásával a helyzet egy pillanatra megjavult. De csak egy pillanatra. Ma újabb két bánya nyílt meg Alexandra Bayban és Nemakalandban és számos más telep fog még megnyitásra kerülni. De mindez már hiába. A gyémántok mindenütt eladatlanul hevernek, a gyémánt értékpapírokat még csak nem is jegyzik többé az amerikai börzéken. Hivatalnokok és munkások ezrei munkanélküliekké váltak és ha a körülmények nem változnak, úgy rövidesen az Orange folyó partján lakó gyerekek visszakapják játékszerűket, mellyel az európaiak többé nem akarnak játszani.

— Tizenkétezer dollár egy dalért. Newyorkból jelentik: A legnagyobb szerzői díjat, amit valaha zenéért fizettek, egy amerikai filmtársaság ajánlotta most fel Turloff zeneszerzőnek „A minnetonkai vízeknél” című dalért. A zeneszerző tizenkétezer dollárt kap szerzeményéért, a gramofondíjakon és színpadi jutalékokon kívül.

— Ősz előtt nem függesztik fel a szesz tilalmat Amerikában. Newyorkból jelentik: Valószínű, hogy a szesztilalom kérését a szövetséges tagállamok bizonyos határok között autonóm uton fogják saját területükre vonatkozóan eldönteni. Ősz előtt egyelőre változás nem várható.

Tizenhárom tonna arany van utban Anglia felé. Londonból jelentik: A dél-afrikai Johhannsburgból 13 tonna arany és másfél tonna ezüst van utban Anglia felé. Dél-Afrikából ez az eddigi legnagyobb nemesfémzállomány Angliába.

Ma este kizárólag csak felnőtteknek KÖRBE-KÖRBE, Schnitzler világhírű erőtikus színjátéka a Magyar Színházba. Muzihelyárak: 40, 30, 20 és 10 lej. Éjjeli előadásban, kizárólag csak felnőttek részére, példátlanul olcsó helyárakkal (páholy 5 személyre 120 lej) adják elő ma 11 órai kezdettel Schnitzler világszerte híres erőtikus színjátékát, a Körbe-körbe-t Holnap (vasárnap) délután 11 órakor a Feketeszáru cseresznye kerül színre a muzihelyáraknál is olcsóbb jegyárakkal: legdrágább jegy a földszint első sorában is csak 20 lej. Holnap (vasárnap) este fél 11 órakor a diadalmas sikerű, izgalmas cselekményű Tűzmadár kerül színre szintén nagyon olcsó, muzihelyárakkal: 40, 30, 20 és 10 lej. Aki elakarja kerülni a pénztár előtti szokásos torlódást, az saját kényelmét szolgálja, ha már most, a nap folyamán váltja meg előre jegyét.

Botránnyal rendeztek a vádlottak a kampóskeresztesek bűnügyének brünni tárgyalásán

Ismételten hangos nevetéssel válaszoltak az ügyész kérdésére. Az elnök szigorúan megróttá őket

Brünn, augusztus 12. A szudétanémet horogkereszteseknek és a „Volkssport” vezetőinek a kihallgatását ma ugyancsak színtelt meg a törvényszéki tárgyalóteremben folytatott. Dvoráček államügyész kérdésére Metzner vádlott előadta, hogy a „Volkssport” testgyakorló egyesület volt, amelynek ugynevezett „Sprechabend”-jei nem voltak politikai megbeszélések, hanem azokon kizárólag tudományos vitát folytattak és legtöbbször a munkanélküliség kérdését feszegették. Ezeket az esteiket diákok és tanárok tartották előadás. A vádlott előadta, hogy Walter Riehlet nem ismeri és nincs arról tudomása, hogy ez előadást tartott volna a „Volkssport” valamely estéjén. Dr. Goebelst ismeri, ez előadást is tartott az egyesületben, erről azonban tudomása is volt a rendőrségnek is, mert az előadás egy rendőrtisztviselő is megjelent.

Az elnök ezután Donnhäuser vádlottat vezetteti elő, aki a vádlottak közül a legbeszédesebb. Széles gestusokkal fűszerezett beszédet mond, melyben kijelenti, hogy semmiesetre sem akart köztársaságellenes cselekedetet elkövetni.

Bűnös ugyan, de ez a bűn mindössze az, hogy tagja volt a német nemzeti szocialista mozgalomnak.

Ez pedig csak az államügyész ur szemében bűn — jelenti ki Donnhäuser a hallgatóság derűtsége közben. Ha ez bűn, akkor ki kell terjesztenie a vádat az elődeire és utódaira egyaránt. Közönséges párttag volt és nem érzi magát hivatottnak arra, hogy a párt, vagy a „Volkssport” nevében beszéljen. A „Führerschule” létezéséről tudomása volt ugyan, ő azonban abban nem vett részt és nem is tudta, hogy mi volt ennek az iskolának a célja.

A vádirat azt állítja róla, hogy Hitlerrel és a hitlermozgalommal szimpatizál. Ezt csak abból gondolják — mondotta Donnhäuser — hogy több Hitler-arc képet találtak lakásában.

Az igaz, hogy a Jugendverband elnöke voltam, de ez az egyesület csakis testgyakorlással foglalkozott. Ennyi belátása és jóakarata az államügyész urnak is lehetne, hogy a testgyakorlókat ne tegye ki ilyesmihez.

Donnhäuser szavai hatalmas derűtséget keltettek a tárgyalóteremben, az államügyész tiltakozott, a tárgyalás elnöke pedig csak hosszabb rendreutasítások után tudta folytatni a kihallgatást.

Ezután a vád és a védelem között erős szövegi támad az államügyész azon javaslatára miatt, hogy a kihallgatási jegyzőkönyvet olvassák fel, melyben a vádlott megerősíti, hogy a „Sudettendeutscher Beobachter” Németországból kapott pénzüsségeket. A bíróság hosszas vita után az államügyész indítványát teszi magáévá. Donnhäuser ezután kijelentette, hogy

politikai meggyőződése megegyezett a német nemzeti szocialista párt ama programjával, hogy a németlakta vidékeknek autonómiát akart kiverekedni.

A következő vádlott Haider mérnök, aki megerősíti, hogy a német diáksághoz intézett kiáltványt ő szerkesztette. A vádlott kifejti, hogy a párt a jelenlegi állam keretében kívánta a németek autonómiáját biztosítani, ami véleménye és hite szerint törvényes uton idővel be is fog következni.

Az államügyész kérdésére, hogy mi volt a párt végcélja, a vádlott, a védők és a mentő tanuk hangosan nevetni kezdtek. Az államügyész újból tiltakozását jelentette be, mire a tárgyalást vezető elnök a vádlottakat és védőket szigorúan megróttában részesítette.

Haidler ezután előadta, hogy a párt a német nemzet egyenjogúságát akarja kivívni, hogy a német nemzetet minden tekintetben tiszteljék és becsüljék. Azt azonban, hogy ezt a célt mily eszközökkel lehet majd elérni, ma még nem tudja megmondani. Az államügyész egy-két kérdése után Haider kihallgatását befejezték.

Ezután Schwab vádlott előadta, hogy 1931-ben lépett az említett egyesületbe, ahol csakis a testnevelési program fejlesztésében folytatott tevékenységet. Illing vádlott nem érzi magát bűnösnek,

mert oly egyesületben vett részt, mely a német ifjuság ébrentartását tűzte ki feladatául. Nem volt tudomása arról, hogy a párttagok egyenruhát viseltek, de ezt a belügyminisztérium engedélyezte. A vádlott szerint a „Volkssport” sohasem állott összeköttetésben a hitleristákkal, ami kifejezetten be volt tiltva.

A vádlottak kihallgatása után a bíróság megkezdte az iratok felolvasását, közöttük a prágai rendőrgazdóság bűnvádi feljelentését olvassák fel.

Ujabb hossz ragadta magával a newyorki piacot

LONDON, augusztus 12. A newyorki piacot arra a hírre, hogy a szovjet az Egyesült Államokkal lebonyolítandó kereskedelmi forgalmának lehetővé tételére aranykötvények kibocsátására készül, újabb hossz ragadta magával. Több, mint egymillió részvény eserült gazdát a tőzsdén. Az árfolyamok újra ugrásszerűen emelkedtek.

Egy elmebeteg áldetektív megbilincselte egy asszonyt az olműtzi pályaudvaron

Olmütz, aug. 12. A napokban nem mindennapi esemény történt az olműtzi pályaudvaron. Skrabal József 30 éves stepánovi lakos az olműtzi pályaudvaron megszólított egy asszonyt és követelte, hogy menjen vele a rendőrgazdóságra. Skrabal József egy épület háta mögött bilincset vett elő, a mit em sejtő asszonyt megkötözte és a rendőrség felé cipelte. Az asszony jajveszkelésére egy ismeretlen férfi rohant oda. Amikor az asszony előadta a tör-

téteket, az ismeretlen férfi két irtózatoss pofont kent le Skrabalnak, aki erre revolvert rántott és eszeveszett lövöldözést kezdett. A rendőrség a helyszínre rohant és a lövöldöző Skrabalt letartóztatta. Kitént, hogy Skrabal elmebeteg, aki többször volt elmeorvóintézetben. Híres detektívnek véli magát és egyetlen vágya, hogy állami detektív legyen. A napokban kérvényt írt a belügyminisztériumba és így akarta bizonyosságát tenni „kvalitásának”.

Elynomta a román rozst az orosz áru

Bucuresti-Bukarest, aug. 12. Belföldön a legutolsó termésbecslések komoly idegességet váltottak ki a piacokból, — miután ily módon kiderült, hogy a belföldi buzaszükségletet a romániai terméskből alig lehet fedezni.

A lisztárak természetesen felszöktek, ami azonban magával hozhatja a tengeri nagyobb keresletét, hiszen a nép szélesebb rétegei mindig szivesebben éltek a kukoricaliszttel, ami a tengeri rekordtermését tekintve, előreláthatóan, nagyon olcsó lesz.

A regátban a gabonapiac nagyon megélenkült és ugyanez a tendencia tapasztalható a Bácságban is, ahol azonban a malmok rendkívül tartózkodóknak mutatkoznak, miután a regáti búzát olcsóbban tudják beszerezni, még a fuvar költsége ellenére is. Ennél fogva a bászági búzában nincs komoly kereslet, míg a regátban már a szó szoros értelmében áruhiány tapasztalható.

Itt már az export tevékenység is élénk és a buza ára az elmúlt napokban a fővárosban vagononként 2000 lejfel emelkedett. Így például legutóbb a 78 kg-os buza két százalék fekete szemes 1 százalék rozstartalmu frankó Bukarest 40 ezer lejért kelt el. Ugyancsak javult a tengeri ára is. Az árpa Koastancában 22 ezer lej.

Ami a közelebbi külföldi piacokat illeti, komolyan érinti az exportáló ál-

lamokat. Ausztriának az a ténykedése, hogy a rozsa vámját 10 aranykoronára emelte fel, — ám ugyanezre engedélyezte a 62 kg-on felüli árpának takarmányelőokra való vámmentes behozatát. Amennyiben az árpa ipari célokra nem lenne alkalmas, úgy vámhatósági felügyelet mellett a rendelkezési állományon először meg kell öröltetni a szután történik az elvámolás.

Meg kell állapítani, hogy Ausztriában a buzatermés nagyszerűen sikerült, amit bizonyít többek között a 37—44 százalékos siker tartalom is. Ennek ellenére rövid időn belül számolnak a magyar buza importjával. Magyar lisztet máris hoznak be az országba s azt azonnal el is helyezik.

A buza cséplési munkálatait az utóbbi napok esőzései megakasztották. Prompt tengeriben hiány tapasztalható. A cseh zabra vonatkozó hírek kedvezőek. Ami az árpát illeti, ebben a cikkben most Svájc vett fel sokat, aminek következtében viszont Ausztriában is élénkület várható. A román rozst elnyomta az orosz áru.

A tengerentúli államokban nagy buzafelcsúszások vannak és így a dunai államok gyenge termése a világpiacra aligha lesz éreztető. A nyugati kikötőkben a tendencia mindenütt szilárd s a kereslet különösen Manitoba búzában nagyon megélenkült.

Festetni, tisztíttatni, olcsón és jól csakis az UNIO-nál, Cluj!

Bucuresti, au tudósítójától.) is megalakult. nem jelentett életnek ez a fo tudták, hogy h egy párt hatal bad választásos lag helyre is személyi és psz szik lehetetlen miniszterelnöks sze az idő, mi

Érdekes inte válságnak, hog kulását már s nál is inkább, negyed kilenc kormányalakít vezetőség már készítette a kö

A nemzeti-p gán este 11. Tilea sajtómi meghitt tanác meg az uralko istát illető fe hatolózott. Junian, Mirto éterembe me hajnali félhá pártvezérek folytak le.

Csütörtökön Maniu és Vaio kozáson az u sorsa. Ettől vették egymás tiz órakor a állt meg Vaio bankkormányz hosszat taná kel. A bankkor kodó egyik b része van a sában. Fél tíz rályi palotáho eltávozott, má befejezett kér

A nemzeti-turája alkotja ből Maniun

Erdélyt Voicu Nitescu lea dr., Pop Crisan és dr. viselik az új gearu és Mi niszterei, Mir a párt regátik. Az almin Gelmegeanu, Gafencu ped avat.

Az új korm nek mondják, igazságügym néznek bizony tak. Maniu helyzet állott mindenkori menti többsé Ellenkezőleg: rasztpárt vez leadere fogja irányvonalát. zötti személy

Miért nem vállalta Maniu a miniszterelnökséget

Az erdélyiek adták a legtöbb minisztert és alminisztert az új kormányban. Maniu a Vaidával szemben érzett barátságát hangoztatja, az uralkodó pedig véglegesnek jelentette ki a második Vaida-kormányt. Naponta két ülést tart a parlament

Az első törvény a köztisztviselők és volt politikai méltóságok vagyonának ellenőrzése

Bucuresti, augusztus 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A második Vaida-kormány megalakult. A beavatottak számára nem jelentett meglepetést a belpolitikai életnek ez a fordulata. A jól informáltak tudták, hogy ha az alkotmányos rezsim egy párt hatalomra hívásával formailag helyre is állott, — leküzdhetetlen személyi és pszichológiai momentumok teszik lehetetlenné Maniu számára a miniszterelnökség vállalását. Nincs mese az idő, midőn a második Vaida-kor-

mány megalakulásának kulisszatitkai nyilvánosságra fognak kerülni. Annyi mindenesetre ma is világos, hogy ez a kormány az eseményeket háttérből mozgató erők megnyilatkozása. Eppen ezért a politikai válság a végleges Vaida-kormány megalakulásával sem tekinthető teljesen megoldottnak. Maniu távollmaradása új és szokatlan szint fog kölcsönözni a belpolitikai életnek, amely előrelátólag sok eseménnyel és meglepetéssel fog szolgálni már az elkövetkező hónapokon belül.

Hiába vár az eskütételre odarendelt pap

Érdekes intermezzója volt a kormányválságnak, hogy az új kormány megalakulását már szerdán este várták, annál is inkább, minthogy szerdán este egy-egyed kilenc Vaida már megkapta a kormányalakítási megbízatást és a pártvezetőség már néhány nappal azelőtt elkészítette a kormánylistát. Kiderült azon-

ban, hogy ez a lista Maniu miniszterelnökségének eshetőségére készült. Ezért az eskütételre oda rendelt pap hiába várt a királyi palota előcsarnokában este tízig és az egybegyűlt kíváncsiak sem láthattak éjnek idején eskütételről siető frakkos urakat.

Hajnalba nyuló tanácskozásokon megszületik az új kormány

A nemzeti-parasztpárt vezetősége szerdán este 11 óráig tanácskozott. Ezután Titea sajtóminiszter, az uralkodó egyik meghítt tanácsadója, audiencián jelent meg az uralkodó előtt, akinél a kormánylistát illető felsőbb kívánságok iránt pihatólott. Eközben Vaida, Mihalache, Iunian, Mirto és Madgearu a Lausanne étterembe mentek vacsorázni. A vacsora hajnali félháromig tartott, miközben a pártvezérek között szenvedélyes viták folytak le.

Csütörtökön reggel 8 órakor dőlt el a Maniu és Vaida közötti két órás tanácskozás az új kormány összetételének sorsá. Ettől kezdve programszerűen követték egymást az események. Dél előtt tíz órakor a Banca Nationala autója állt meg Vaida lakása előtt. Angheliescu bankkormányzó szállt ki belőle s félóra hosszat tanácskozott a miniszterelnökkel. A bankkormányzó, ugyancsak az uralkodó egyik benső híve, akinek nem kis része van a Vaida-kormány megbuktatásában. Fél tizenegyre Angheliescu a királyi palotához hajtatott és midőn onnan eltávozott, már a kormány összetétele is befejezett kérdés volt.

A nemzeti-parasztpárt legelső garnitúrája alkotja az új kormánylistát, amelyből Maniun kívül csak Grigore Iunian

hiányzik. Mironescu a felsőbb bizalom letéteményeseként foglalta el a pénzügyi tárcát. A vezetésnek meglehetősen gondot okozott Madgearu és Popovici Mihályt a két másodpénzügyminiszterjelölt is elhelyezni a kormányban. Így került Madgearu az ipari és Popovici Mihály, nagy meglepetésre, az igazságügyi minisztérium élére. Eduard Mirtonak a tulajdonképeni igazságügyminiszterjelöltnek már csak a közlekedésügyi tárca maradt. D. R. Ioanitescu az első nemzeti-parasztpárti kormány belügyi alminisztere, megtarthatta azt a tárcát, amely egész politikai karrierje alatt vágott: a munka- és egészségügyi minisztériumot. Gusti professzor, a kitűnő szociológus és általános szimpátiának örvendő európeér, bizonyára megfelelőbb lesz a közoktatásügyi tárca élén, mint elődje Costachescu volt, akit pártja a szenátus elnökségével rekompenzált. Stefanescu Amza tábornok, a Iorga kabinet és az első Vaida-kormány hadügyminisztere, felsőbb kívánságra, átadta helyét Nicolae Samsonovici tábornagnak, a nagyvezérkar főnökének. Samsonovici tábornok a legnagyobb autoritással rendelkező aktív tisztje a hadseregnek, a kormányba való belépése kétségtelenül emeli ennek súlyát és tekintélyét.

Erdély nyolc taggal van képviselve az új kormányban

Erdélyt Vaida Sándor, Popovici és Voicu Nitescu miniszterek, valamint Titea dr., Pop Ioan, Mihail Serban, Ghita Crisan és dr. I. Coltor alminiszterek képviselik az új kabinetben. Mihalache, Madgearu és Mirto a táránista szárny miniszterei, Mironescu, Ioanitescu és Gusti a párt regáti nemzeti szárnyát képviselik. Az alminiszterek között Călinescu és Gelmegeanu képviselik a táránista, Gafencu pedig a regáti nemzeti szárnyat.

Az új kormánylistát általában sikerültnek mondják, csupán Popovici Mihály igazságügyminiszteri tevékenysége elé néznek bizonyos szkepszissel a beavatottak. Maniu kiharadásával igen érdekes helyzet állott elő. Az a helyzet, hogy a mindenkori kormány dirigálja a parlamenti többséget, megszűntnek tekinthető. Ellenkezőleg: Maniu mint a nemzeti-parasztpárt vezére és a parlamenti többség leádere fogja megszabni az új kormány irányvonalát. Aki a Vaida és Maniu közötti személyes viszonyt ismeri, az tudja,

hogy Vaida Sándor amugysem fog csinálni semmit Maniu meghallgatása nélkül. Maniu, ha nem is vállalta a miniszterelnökséget, mint a kormányon lévő párt vezére, kénytelen közvetve vállalni a kormányzás felelősségét. Ezért Maniu lesz az új kormány láthatatlan, de tényleges feje, aki hűvös nyugodtságával és megfontoltságával ellensúlyozni fogja Vaida Sándor szenvedélyességét.

Maniu válaszolt a nyílt és burkolt kérdésekre

Mint mondtuk, arra a kérdésre, hogy miért nem vállalta Maniu a közvetlen felelősséget, csak a közeli, vagy távoli jövő fog kielégítő választ adhatni. Addig is előrelátólag nem egyszer fog szó esni azokról az okokról, amelyek Maniut a felelősség vállalásában megakadályozták. Az ellenzéki sajtó elsősorban pedig a liberális lapok követelik, hogy Maniu lépjen a nyilvánosság elé megfontolásaival. Választ kérnek Maniutól arra a kérdésre, hogy ha elvi természetű és alkotmányos okok tartották vissza a miniszterelnök-

ségtől, úgy miért nem érvényesek ezek az okok pártjára és különösképpen legjobb barátjára, Vaida Sándorra is. Nyilván ezekre a kérdésekre akart válaszolni Maniu s az ezzel kapcsolatos intrikáknak akarta elejét venni azzal a nyilatkozattal, amelyet tegnap este a sajtó képviselői előtt tett s amelyet ma délelben a bukaresti rádió is továbbított az országban. Maniu ebben az igen jellemző nyilatkozatban többek között a következőket mondotta:

— Nagy elégtétellel üdvözlöm az új kormányt, amelyet negyven éven át küzdőtársam és mindenkor barátom, Vaida Sándor alakított meg. Kiváló munkatársaktól és kompakt parlamenti többségtől támogatva, a Vaida-kormány meg fog felelni azoknak a reményeknek, amelyeket a közvélemény és a nemzeti-parasztpárt beléjük helyezett. Az új kormány — remélem, — rá fogja vezetni az országot a boldogulás útjára. Ezekben a súlyos időkben, amikor az egész világ és különösen a mi országunk hihetetlen gazdasági nehézségekkel küzd. Kizárólag személyes okokból nem vállaltam a felelősséget, de az alkotmányos rendszer restaurálása lehetőséget nyújtott számomra, hogy újra elfoglaljam annak a pártnak az elnökségét, amelynek tíz éve áldozom legjobb erőmet s amelyben a leader szerepét tartottam fenn magamnak. Vaidát, aki már kétféle volt miniszterelnök, boldogan ajánlhattam Öfelségének, mert harmadik miniszterelnöksége alatt is biztos támaszt fog találni kiprobált barátságomban, tapasztalataimban és politikai befolyásomban. A mi negyven éves barátságunkat semmi sem ingathatja meg. Boldog vagyok, hogy Vaida munkatársai között van az én szeretett barátom, Mihalache is.

A bukaresti sajtó élénken kommentálja ezt a sokatmondó nyilatkozatot.

Maniu ismételt hangsúlyozza a Vaidához való ragaszkodását és szeretetét, nehogy eszébe jusson valakinek azt hinni, hogy Vaida Sándor elárulta őt s hogy

Nyolcmillió embert tett hajléktalanná Mukden és Charbin környékén a borzalmas árvíz

LONDON, augusztus 12. Mukden és Charbin környékén óriási területet árvíz borít. A hajléktalanok számát legalább nyolcmillióra becsülik. Több japán osztag hadianyagával és élelmiszerraktárával együtt az árterületen el van vágva a világtól. A japán főhadiszállás utászereget kért Tokióból az árterületre.

Lopásért és okirathamisításért elítelt embert neveztek ki ploesti-i szigurancafőnöknek

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. Az „Universul” írja a következő érdekes és a közállapotokra jellemző hírt:

— A ploesti sziguranca főnökének Popescu Sándor nevű egyént neveztek ki.

Ez az egyén többszörösen büntetett előéletű, aki 1911-ben a vacarestii fegyverhatalom volt elcsukva lopás és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Ugyancsak Popescut 1913-ban még egyszer becsukták Vacarestibe, mert elcsukta az ügydarabokat és ezért a prahovai törvényszék hathavi fogház-

CITY-PARFÜMERIÁT
(Cluj, Str. Regina Maria 4.)
átvették

Virág Lajos és Márton

Párisi és bukaresti illatszerek, női díszműáru különlegességek a változott viszonyokra való tekintettel

rendkívül mérsékelt áron

Kitűnő kölnivizek illerjé máj 200 leltől

Szappankülönlegességek, puder, arc krém, ruzsok, fésű, beretvafőlszerelések, háztartási cikkek nagy választékban.

az ő akarata ellenére vállalta a miniszterelnökséget. A sorok között azonban mintha rezignáció és alig észrevehető elégedetlenség bujkálna...

Mit jelentenek a király üdvözlő szavai

Nemkevése élénk kommentálások tárgyát képezi az az üdvözlő beszéd is, amelyet az eskütétel alkalmával az uralkodó intézett a kormány tagjaihoz. „Önök egy erős pártból kerültek ki, — mondotta a király — ez a kormány végleges. Lásanak tehát munkához. Az én teljes szeretetem és bizalmam kíséri önöket.”

Az ellenzéki pártok felé ez a nyilatkozat azt jelenti, hogy a nemzeti-parasztpárt második kormányzása hosszú ideig fog tartani. A nemzeti-parasztpárt felé pedig azt mondja a felsőbb szózat, hogy Vaida miniszterelnöksége nem „provizorium”.

Duca készül a parlamenti csatára

Az új kormány programjának elhangzása után meginduló parlamenti vitában az ellenzék első szónoka I. G. Duca hírszerint nemcsak a szorosabban vett kormányprogrammal fog foglalkozni, hanem kitér erre a legfelsőbb helyről elhangzott kijelentésre is. A kamara egyébként a tegnapi minisztertanács határozata értelmében naponként két ülést fog taranni, a felirati és a kormányprogram feletti viták gyors befejezése végett. A parlament valószínűleg augusztus 25-ig marad együtt. Ezalatt megszavazzák a köztisztviselők vagyonának ellenőrzéséről szóló javaslatot, valamint néhány pénzügyi jellegű törvényt.

A Vaida-kormány lemondásával együtt az összes prefektusok is benyújtották lemondásukat. Ezek közül Mihalache néhánnyat elfogad és felhasználja az alkalmat a prefektusi kar szelekciónálására.

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Egy 14 éves zsidó árva regényes életutja

a lengyel pogromok bölcsőjéből, az európai országutakon és a nagyváradi pincetömlőc sötétségén keresztül az Igéret Földje felé

Oradea-Nagyvárad, augusztus 12. (Az Uj Kelet tud.) Dr. Bárdos Imre, a nagyváradi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetője ügyvédi funkcióban járt ma nap a váradi rendőrség épületében. Egy újságíró sugta a fülébe, hogy egy héber anyanyelvű zsidó fiút gyömöszöltek be az egyik rejtett pince-tömlőcbe. És a rendőrség emberei titokzatosan hallgatnak.

A héberanyanyelvű zsidó-gyermek

Bárdos Imre dr. Fodor rendőrigazgatóhoz fordult. Meg is kapta a szükséges felvilágosítást és néhány perc múlva ott állott előtte, cafatokban lógó ruhában egy 14 esztendő gyermekember. Nyugodtan, minden félelemtől mentes hidegvérrel állott a rendőrigazgató szobájában. Jellegzetes, sémita arc. Magas homloka alatt tüzes, fekete szempár villog. És a szemekből kivételes értelem és okosság sugárzik ki. Csakugyan héberül beszél. És lengyelül. A kolozsvári hadbíróshoz akarták már áttoloncolni tiltott határátlépés miatt és Bárdos Imrének az utolsó pillanatban sikerült csak kieszközölnie szabadonbocsátását. Személyes felelősséget vállalt a gyermekért...

A tizennégy esztendő fiúért, akinek négy nap óta alig volt falat a szájában és akinek minden öltözete egy rongyos ing és egy mégrongyosabb nadrág. Sem mi egyéb. Ez képezi minden vagyonát.

Dov Goldberg, a 14 éves zsidó árva

A váradi zsidóság néhány derék vezetője vette jóindulatu gondozásába a különös gyermeket. Tetőtől talpig főtöltötték, rendbehozták, jóllaktatták és kipihentették. És aztán beszélni kezdett. A tizennégy esztendő élet regényéről. Egyszerű, gyermekies szavakkal.

Es egy nagy zsidó tragédia emelkedett ki a gyermeki beszédből. Pedig csak tizennégy éves. A szenvedések, a megpróbáltatások, a viharvert életelmék és élettapasztalatok sokaságában mégis öreg. Öregebb számtalan emberéletnél...

Dov Goldbergnek hívják. Byalisztokban született, a világháború véres napjaiban.

Aki emlékszik még a világháborúra, az nem felejtette el ezt a városnevet. Byalisztok! a Höfer- és Ludendorff-jelentések kedvence volt. „Csapataink át vonultak a városon”, „Csapataink vízszavonultak, az oroszok előrenyomultak”, ki nem emlékszik ezekre a rövid, kertelő távirati jelentésekre... Amelyek mögött ezernyi srapszal dübörgés, ezernyi emberélet pusztulása és pogromáldozatok sikoltásai lapultak meg.

Aki árvaságra született...

Ebben a puskapor- és vérszagtól terhes atmoszférában látta meg a napvilágot Dov Goldberg. Lehet, hogy házuk fölött ágyugolyó vijjogott a golyával. A véres háború tragédiájába született bele. Árvaságra. Apját elvitték katonának és soha életében nem látta őt. Képről sem ismeri. Csak annyit tud, hogy volt valaki, aki az ő apja. Anyjára sem emlékszik. Őt is korán kergették sirba a rettenetes éjszakák és a véres napok. A kis Dov árván pottyant bele az életbe. A szomszédok nevelték tizéves koráig. Aztán megunták. Azt mondták neki, hogy menjen a világba...

Es a tizesztendő zsidó fiúcska egy árva fillér nélkül, egyetlen darab írás nélkül — elindult a világba. Azaz nem is a világba, hanem Palesztina felé. Az ősjuhonba, az ékírvult, hontalan zsidók épülő országába, ahol rokonai laknak.

Négy esztendő kálváriája

Négy esztendő mulott el azóta, hogy egy fagyos téli reggelen dideregve utnak indult Dov Goldberg, a byalisztoki

zsidó árva. És ez a négy esztendő Verne Gyula fantáziáját is megtermékenyítette volna. Csak futtában érintem ezt a kacskaringós, viharos életutat. Végig vándorol Lengyelországon, innen Cseh szlovákiába jut, egy évig itt marad, aztán faluról-falura, városról-városra rója a poros országutat és megy, megy élen, szomjan, hogy elérje az Igéret Földjét. Törékeny testével ugy suhan át az országhatárokon, szuronyok árnyékában, mintha kis léckerítések volna és ő a szomszédba játszadozna.

Bejárja Ausztriát, bebarangolja Jugoszláviát és Magyarországot — és két olyan nyelvvel az ajkán, amelyet alig ismernek ezekben az országokban. Héberül és lengyelül próbál boldogulni az utjába eső emberekkel. Egyik országból a másikba toloncolják, ide-oda hajítják, már Csernovitzban van és innen újra lengyel földre teszik át. De mit keres ő szülőföldjén? A híres lengyel rónák és a szűk gettó-falak csak a pusztulás emlékeit rögzítették agyába. Újbló nekivág a világnak, míg eljut Budapestig. Az itteni cionista szervezet egy palesztinai bevándorlási certifikátot ad kezébe. Semmi mást. És ezzel indul el Pestről Románia felé, hogy annak útjain keresztül induljon tovább végcélja felé: Palesztinába. Élete Kana

an-földjére, amelyről pogromba fojtott ősei álmodoztak...

Nagyváradon a rendőrség pincéjében

Biharkeresztesen a magyar esendőrök röpitik át a határon. Vigan, jókedvűen szalad bele a granicsárok karjaiba. Térül-fordul és egy éjszaka a nagyváradi uccák alá vetődik. Napokon keresztül kóborol a városban, míg el nem csipi egy éjszakai razzia és a rendőrség pincetömlőcbe gurítja.

Eddig tart a tizennégy éves élet tragikus meséje, de egyben erős élniakarása is. El nem esüggedve, töretlenül szaladt keresztül millió veszélyen és a gyermek öntudatlan naivitásával lebeg folytonosan élet és halál között. Ki tudta volna hírét, ha valahol, az egyik vagy másik határmentén, a bozótnban vagy a kukoricásban eltalálja egy granicsárgolyó és ott folyik el a piros vére a vad idegen mezején. Senki sem tudott volna róla, hogy született, élt és elvázott, hogy ismeretlen anyjára és apjára, — Palesztinára gondolt utolsó pereében...

De a gyerekek örangyala nem hagyta el az okos kis zsidó árvát a tizennégy éves Dov Goldberget. Elegáns sportruhában, új cipőben és kék sapkában, kipihenten, megtisztultan az országút minden sarától, a gyorsvonat harmadosztályú fülkéjében robot most Bukarest felé. Ajánló leveleket visz zsebében a bucaresti illetékes körökhöz, ahol majd gondját viselik és gondoskodnak róla, hogy négy esztendő tragikus kálváriája után, elérje az Igéret Földjét, az épülő zsidó Palesztinát, ahol minden bizonnyal hasznos építőmunkása lesz a lengyelországi zsidó fiú a fiatal zsidók országának...

Halálos ágyán, utolsó órájában ezt mondta Herzl: „Pompás emberek az én népem gyermekei, ők elérik és látni fogják az országot...”

Leitner Zoltán.

SPORT

A magyarok nyerték a kardvívás és a vízpoló világbajnokságát

Megsemmisítő fölénygel győzött a magyar vízpolócsapat a veszélyesnek tartott amerikalak fölött

Losangeles, augusztus 12. A 100 m. női hátuszás olimpiai bajnoka az amerikai Eleanor Holm lett 1 perc 19.4 mp.-cel. Második az ausztráliai Mealing, harmadik az angol Davies, negyedik az angol Harding, ötödik az amerikai Mac Sheey, hatodik az angol Cooper.

Az 1500 m. gyorsuszás első előfutáiban a japán Kitamura győzött 19 perc 55.2 mp.-cel, második az amerikai Crabbe, harmadik a francia Paris. A második előfutamban az amerikai Christi lett első 19 perc 58.4 mp. alatt, második és harmadik az ausztráliai Charlton és a japán Joshidara holtversenyben. A harmadik előfutamban Flanagan győzött, második az ausztráliai Ryan és harmadik az olasz Ferentin. A negyedik előfutamban a japán Makino győzött, második helyezést ért el az olasz Costoli, harmadik a kanadai Barrow.

A 100 m. hátuszás középfutamai során az elsőkben a japán Kiokawa győzött 1 p. 9 mp., második lett a német Küppers, harmadik a japán Kavaishi. A második középfutamában a japán Irye győzött 1 perc 10.9 mp.-cel az amerikai Denver és Carr előtt.

A 200 m. melluszás előfutamai során az elsőkben a japán Tsuruta 2 perc 46.2 mp., új olimpiai rekordidő alatt győzött, második a fülöp-szigeti Adjaluthi, harmadik a francia Carronet. A második előfutamban a japán Koike beállította az új olimpiai rekordot, második lett a német Sietas, harmadik az argentinai Carabelle. A harmadik előfutamban a fülöp-szigeti Idefonso győzött 2 perc 53.7 mp., második a kanadai Spence, harmadik a francia Schoeffel. A negyedik előfutamban a finn Reingold győzött 2 perc 53.6 mp., második a japán Nakajawa.

Magyarország USA 7:0 (4:0)

Az olimpiai vízpolótorna első és második helyezést eldöntő mérkőzésén Magyarország csapata nagyobb tudásával, technikai felkészültségével, fölényesen győzött 7:0 (4:0) arányban az Egyesült Államok csapata ellen s ezzel megszerezte az olimpiai bajnokságot.

Pelle újabb győzelme

A magyar Pelle István az egyéni tornászajbajnokságok során megszerezte a

lőgrás olimpiai bajnokságát 57.2 ponttal az olasz Benoli (56.6) az amerikai Hawbold (55.7), az amerikai Cumewkey, a magyar Boros és az amerikai Joahim előtt.

A függeszkedés olimpiai bajnokságát az amerikai Bass nyerte 6.7 mp.-cel, második az amerikai Galbraith 6.8 mp., harmadik az amerikai Conelly 10.2, negyedik a magyar Péter 11.5 s ötödik a magyar Boros 11.6 mp.-cel.

A magyar Énekes a légsúlyú ökölvívásban az olasz Rodriguez ellen pontgyőzelmet ért el.

A gyephokki olimpiai bajnokságát India csapata nyerte. Második az Egyesült Államok, harmadik Japán.

Magyarország Olaszország 9:1

A kardesapatversenyben az olimpiai bajnokságot Magyarországnak sikerült megvédenie. A magyarok 9:1 arányú győzelménél az olaszok visszaléptek. Sorrend 1. Magyarország. 2. Olaszország. 3. Lengyelország. 4. Egyesült Államok. A nemzetek pontszáma a tegnapi versenynap után nem hivatalos kimutatás szerint a következő: 1. Egyesült Államok 610.5 2. Olaszország 218. 3. Finnország 158.5. 4. Svédország 141. 5. Franciaország 118.5. 6. Németország 113.5. 7. Anglia 107. 8. Japán 94. 9. Kanada 75. 10. Magyarország 71.5. 11. Hollandia 43. 12. Ausztrália 37. 13. Ausztria 27. 14. Dánia 27. 15. Lengyelország 25. 16. Csehszlovákia 24. 17. Írország 23. 18. Argentína 15. 19. Délafrika 13. 20. India 10. 21. Belgium 6. 22. Újzeland 6. 23. Svájc 5. 24. Lettország 5. 25. Fülöp-szigetek 4. 26. Brazília 1 ponttal.

Olasz győzelem a tornászajbajnokságban

Losangeles, augusztus 12. Az olimpiászón a tornászcsapatversenyt Olaszország nyerte. Második lett az Egyesült Államok, harmadik Finnország, negyedik Magyarország, ötödik Japán. Az összevont egyéni tornászverseny olimpiai bajnoka az olasz Neri lett 140. 625 ponttal. Második a magyar Pelle 134.925 ponttal, harmadik a finn Savolainen, negyedik az olasz Lertora, ötödik az olasz Guglielmetti, hatodik az amerikai Hawbold.

A 400 méteres női gyorsuszás első előfutáiban az angol Cooper győzött 5 p. 56.7 mp.-cel, a második előfutamban az

amerikai Helen Maddison 5 perc 44.5 mp. olimpiai rekorddal. Ezt a rekordot a harmadik előfutamban győztesen néhány perc múlva megdöntötte. Ebben az előfutamban az amerikai Neight győzött 5 perc 40.9 mp. olimpiai rekorddal. A negyedik előfutamban a délafrikai Mac Keill lett első 5 perc 53.9 mp.-cel.

Bánsági liszt- és terménypiac

Amit hetekkel ezelőtt a rovatban bejósoltunk — bekövetkezett. A kormány ugyanis e héten megszigorította a buza-kivitelt, amennyiben vagononként 30 ezer lejnyi exportilletéket vezetett be. Ez a megszigorítás épp idejében vetett véget minden olyirányú pesszimista felfogásnak, mely eleve számolt azzal, hogy az esetleg túlzó tempóban beinduló export veszélyeztetni fogja a belföldi szükséglet fedezését. Előreláthatólag, ez az ujonnan bevezetett exportilleték ez év végéig, decemberig érvényben is fog maradni. Valójában, nem is tangálja az exportilleték ez a rendelkezés. Kritikai szempontból csupán azt lehetne kifogásolni, hogy a kormány itt nem volt tekintettel egyes már régebből datálódó ügyletekre s nem szabályozta ezt a rendelkezést abban az értelemben, hogy azok az exportőrök, akiket igazolható régebbi kötések kötelez bizonyos mennyiségű buza szállítására, az adott keretek között is, a korábban érvényben volt illetékek mellett bonyolíthatassák le zárügyleteiket.

A most folyó exportilleték alig-alig éri meg ezt a korlátozást. Az importállamok közül ugyanis a legszámottevőbb: Csehszlovákia a valuta-háboruszkodás következtében teljesen lezárta kapuit a román gabona elől s így a román exportőr nem csak új szállításokat nem forszíroz, hanem azon töri fejét, hogy milyen utómódon juthatna hozzá Csehszlovákiába rekedt követeléseire. Ez a probléma azonban ma már nemcsak átmeneti jelleggel bír, hanem a szó legszomorúbb értelmében veszélyeztetni többszáz gazdasági létét. Itt a kormánynak gyorsan kell cselekednie és főleg lehetővé kell tennie, hogy bármilyen formában is az exportőrök hozzájussanak pénzeikhez. Lehetetlen, hogy a prémiumokkal bajbarántott exportőrök most már ilyen tartathatlan szituációkba is teljesen megbénítsák tevékenységükben.

Az áruajánlat és kínálat az új rendelkezés hatására alig meglegelősen normalizálódott. Az árúhecs Erdély is csillapodott valamennyire s Bukovina sem ostromolja ajánlataival a piacokat. Ezek után szakkörökben az a vélemény alakult ki, hogy az árak tekintetében most már nem igen várhatók komolyabb eltérések és amennyire a helyzetet előre megítélni lehet — meglegelősektől sem kell tartani. Az árak valószínűleg decemberig állandóan 400—500 lej között fognak mozogni s csak ezután lehet szó komolyabb árváltozásokról.

Terménypiac: A buzavásárlás kizárólag a belföldi szükséglet fedezésére szorítkozik. Az árak ennek megfelelően stabilizálódtak is ideig-óráig. A külföldön az amerikai hossz következtében az árak emelkedő tendenciát mutatnak. Eszerint a külföldi tőzsdék a következő árfolyamot könyvelik el: Budapest: augusztusi buza 13.87, decemberi 15.00, továbbá augusztusi tengeri 14.65 pengő. Chikágó: augusztusi buza 53.62, decemberi 59.31, továbbá augusztusi tengeri 31.37, valamint decemberi 37.22 cent buschelenként. A belföldi árak a következők: óbuza 440—460, illetőleg újbuza 380—420 lej között mozog. A többi gabonafélében a tengeri 210, az árpa 200, a zab 210, a lencse 650 és burgonya 200 lej.

Lisztpiac: Az ajánlat és kínálat körülből egy nivón mozog. A bánáti malmok nagyobb mennyiségű beszállítást buzárt importálnak s most már mindenféle kereslet a legteljesebb mértékben ki tudnak elégíteni. Az árak a következők: nullás leszt 7.20, 4-es 6.70, 5-ös 6.40, 6-os 6.10, lábliszt 2.50, valamint korpa 2.30 lej méterársánként zsákkal együtt ab bánáti malom.

A legolcsóbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmelékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej füze, 150 lej egész vászonba kötve, Kapható az Uj Kelet könyvsztályában az összeg és portó-költség (20 lej) előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

Nagy Augu

Szab divatnag Rendkiv

A német

Hitler

Berlin, aug izgalom és a várakozás kö szág és külföz Egyfelől álla szór felelőtlen között puccsh ségben az arm másfelől a p mely a bíróc

Ez az öreg de immár ér sokat árul el hoz egyáltalá gaj menesztet cancellárt, a lasztását kösz zájárulását a rendeletéhez, hogy azokat ket menesszék tak Hindenbu nek.

Minden jel köztársasági féle kamari skarja széles tö kapukat. aláírta az új közö rendelet Hitler és a pártok feltétl

Annál szem tetlenebb ten ről most kom nak be és am

Hindenburg tizenkettő attól, hogy

Ugy látszik kiismereti sk mukba, vagy nak a veszély leg egész kar válható lehet cellárrá való hogy e kanc amugy is la drámáját.

A távirati azért nem h átadni az ura a nemzeti szö állandó nyug radalmi hang szágban.

Nem lehet erre a veszél párti képvisel illetőleg a tá jelentések és Hindenburg politikusok u

hogy a cen nyek között weimari a

Kontár denki a

Nagy nyári vásár!

Augusztus hó 31-ig

Szabó Jenő

divatnagyruházában CLUJ

Rendkívül olcsó árak!

1 m. Szines zefir 13 lei

1 m. grenadin ruhára 15 lei

1 m. Combine batiszt 17 lei

1 m. „Cosmanosi“ mosó delén 21 lei

1 m. Mosó crepon pasztell színekben 21 lei

1 m. Mintás japán crepon pongyolára 29 lei

1 m. Combine Tussor 27 lei

1 m. „Panama“ vászon ruhára 29 lei

1 m. Mintás ruhaselyem 35 lei

A német dráma legújabb fordulata:

Hindenburg állást foglalt Hitler kancellársága ellen

A köztársasági elnök azért nem akarja átadni a hatalmat Hitlernek, mert a polgárháború felidézésétől fél. A nemzeti szocialista rohamcsapatok mégis meg akarják kísérni Berlin puccsal való elfoglalását?

Hiltert alvezérei el akarják tenni a párt éléről?

Berlin, augusztus 12. Egyre fokozódó izgalom és a meglepő fordulatokra való várakozás közben tölti napjait Németország és különösképpen Berlin lakossága. Egyfelől állandó puccshírek, — legtöbbször felelőtlen rémhírterjesztők által fokozott puccshírek — tartják lázas feszült ségben az amugyis megfeszített idegeket, másfelől a polgárháború kísértete az, mely a birodalmi főváros napjait sötét

hangulatfelhőkkel aggatja tele. Mialatt hatalmas történelmi erők véres összeesapásra készülnek, — az élen álló politikusok, legalább relative stabilnak mondható helyzetet próbálnak teremteni. E tárgyalások szakadatlanságából és olykor érthetetlennek látszó szövevényeiből legújabbán ismét Hindenburg tábornagy alakja emelkedik ki sötét körvonalakkal.

Az érthetetlen Hindenburg

Ez az öreg katona eddig csak rejtett, de immár érthetetlennek tetsző veletlenségeket árul el. Ő volt az, aki egy katonához egyáltalában nem illő háládatlansággal menesztette állásából azt a Brüning kancellárt, akinek újabb elnöki megválasztását köszönheti; ő volt az, aki hozzájárulását adta Papen első statárium-rendeletéhez, mely csak arra volt jó, hogy azokat a szociáldemokrata vezetőket menesszék, akik szintén részesei voltak Hindenburg győzelmének előkészítésének.

Minden jel arra vallott, hogy az agg köztársasági elnök a Papen-Schleicher-féle kamarillán keresztül Hitlernek akarja szélesre tárni a hatalomhoz vezető kapukat. Már maga az a tény, hogy aláírta az új választások kiírására vonatkozó rendeletét, fennen bizonyította hogy Hitler és a vele szövetségelt jobboldali pártok feltétlen győzelmében hitt.

Annál szenzációsabb és egyben érthetlenebb tehát az a párfordulás, amelyről most komoly berlini híradások számoltak be és amelyek szerint

Hindenburg az utolsó, mondhatni a tizenkettedik órában visszaretentett attól, hogy Hitlernek engedje át a hatalmat.

Ugy látszik, hogy az agg elnököt lelkiismereti skrupulusok kerítették hatalmukba, vagy legalább is mérlegelte annak a veszélyes szituációnak reá és esetleg egész kamarillájára nézve végzetessé válható lehetőségét, amelyet Hitler kancellárrá való kinevezése jelenthet azzal, hogy a kancellári kinevezés felidézi az amugy is lappangó polgárháború véres drámáját.

A veszélyes paralellogramma

A távirati jelentés szerint Hindenburg azért nem hajlandó immár Hitlernek átadni az uralmat, mert attól tart, hogy a nemzeti szocialista vezér kancellársága állandó nyugtalanságot és állandó forradalmi hangulatot teremtene Németországban.

Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy erre a veszélyre Papennek a centrum-párti képviselőkkel folytatott tárgyalásai, illetőleg a tárgyalásokon elhangzott kijelentések és figyelmeztetések hívták fel Hindenburg figyelmét. A centrum-párti politikusok ugyanis rámutattak arra,

hogy a centrum semmilyen körülmények között nem hajlandó egy, nem a weimari alkotmány keretein belül

kormányzó Hitler-kabinetet támogatni,

amennyiben mégis koalícióba menne Hitlerrel, úgy a nemzeti szocialistáknak fel kell hagyniok erőszakos kísérletezéseikkel.

De rámutattak a centumpárti politikusok arra a tényre is, hogy Hitler feltétlen uralma

a két baloldali párt, nevezetesen a szociáldemokraták és kommunisták, eddig mindig megakadályozott és a kísérletezéseknél tovább nem jutott egységfrontját feltétlenül realizálná,

ami olyan paralellogrammszerűen felvonnul, hatalmas erőt reprezentálna, melynek legyűzése legalább is valószínűtlennek látszik.

Mindezekon túl, a centrum képviselői a külpolitikai nehézségekre mutattak rá, arra a kedvezőtlen fogadtatásra, amelyet Hitler kancellársága a külföldön kiváltana.

Két malomkö között

Mialatt egyfelől a polgárháború véres árnya kísért és mialatt Hitlerék kétségtelenül hatalmas tábora állandó nyomást gyakorol a Papen-kormányra, addig a kamarilla körébe csoportosult politikusok a legnagyobb erőfeszítéseket teszik egy olyan kompromisszum létrehozására, amely egyfelől kielégítene, — legalább is átmenetileg — Hitlerék hatalomvágyát, másfelől paralizálná a forradalmi erők kitérésre kész vulkánját.

Papenek természetesen legszívesebben Hitler nélkül szeretnének tovább kormányozni és ebben a tekintetben teljesen osztják Hindenburg felfogását.

Csak hogy ennek a megoldásnak állandóan utjában álljanak azok a fenyegetések, amelyeket Hitlerék mindennap és egyre agresszívebben han-

goztatnak, — hogy amennyiben Papen és Hitler tanácskozásai a kormánytszervezés személyi kérdéseiről nem vezetnének eredményre, úgy a nemzeti szocialista rohamcsapatok — minden cáfolat ellenére is meg fogják kísérni a hatalomnak a hitleristák számára való megszerzését.

Marosvásárhelyen is akció indult meg Karikás Frigyes statáriális bíróság elé való állítása ellen

Csehszlovákia munkásszervezetei is tiltakoznak az újabb statáriális juszticmord ellen

Cluj-Kolozsvár, augusztus 12. Tegnap számában jelentette az Uj Kelet, hogy Longuet francia képviselő az Emberi Jogok Ligája nevében tiltakozását jelentette be a francia külügyminisztériumnál Karikás Frigyesnek, a Sallai és Fürsttel egyidejűleg letartóztatott kommunista újságírók statáriális bíróság elé való állítása ellen.

Ezzel egyidejűleg Európa legkülönbözőbb kulturcentrumaiban heves tiltetések zajlanak le a magyar követségek ellen és világszerte hangos tiltakozások emelik fel szavukat a készülő statáriális eljárás ellen.

A tiltakozási akciók tegnap Románia, illetőleg Erdély területére is elértek — s mint a csehszlovákiai példa mutatja — az utódállamok egész területére kiterjedő mozgalommá fokozódnak.

Igy Marosvásárhely magyar közönsége Molter Károly, a neves íróval az élén, több ezer aláírással ellátott memorandummal fordult a bukaresti magyar követség útján a magyar kormányhoz, amelyben azt kérik, hogy Karikás Frigyeset ne állítsák statáriális bíróság elé.

A jobboldali puccsistákat, akik már teljesen megszervezték, vakmerő államcsínyt akartak végrehajtani, ki akarták rabolni a bankok és gazdag zsidók pénztárát és le akarták gyilkolni a magyar kormányt és Horthy kormányzót,

E fenyegetésekkel szemben a kormány minden ellenintézkedést megtett. Általános a remény, hogy ez a kísérlet meg fog törni a véderő és a rendőrség kötelességtudásán.

A megszállott Berlin

A kormány minden eshetőségre felkészülve, rendkívüli védelmi intézkedéseket tett a puccs elhárítására. Berlin utcáin, a birodalmi és porosz minisztériumok, a középületek és az állami üzemek palotái előtt karabélyos rendőrsztagok és kettőzött katonai őrsők állanak. A tüzérség a főváros határába vonult fel ellentállás kifejtésére, ha a nemzeti szocialisták megkísérelnék a részükről is cáfolt szándék végrehajtását.

Egyébként érdekes és a szenáció erejével hat az a híradás, hogy a náci-alvezérek, akik már unják Hitler tétovázó magatartását, azért ragaszkodnak Hitler kancellárára való kinevezéséhez, mert ezáltal azt remélik, hogy Hitler el fogja veszteni a párt fölötti vezetést. Ebben az esetben a párt vezetését Göhring venné át.

nem állították statáriális bíróság elé, vezérük Vannay László aktív katonatiszt 6 havi államfogházzal uszta meg a rémuralomra való összeesküvés ügyét — mondja többek között a memorandum, — a gyilkos kecskeméti barackoltvajoknak is megkegyelmeztek, Karikás pedig csak újságíró volt Magyarországon és nem gyilkolt, hogy statáriális bíróság elé állítsák.

A marosvásárhelyi tiltakozással egyidejűleg a csehszlovákiai munkásszervezetek is megmozdultak a készülő újabb juszticmord ellen.

A szervezetek éles hangú tiltakozást küldtek a magyar bíróságnak, melyek szözszerinti szövege a következő:

„Alulírott szervezetek a legerélyesebben tiltakoznak az ellen a juszticmord ellen, amelyet a magyar osztálybíró Karikás Frigyes letartóztatásával és esetleges elítélésével akar elkövetni.

Csehszlovák szociáldemokrata munkáspárt,

Csehszlovák szociáldemokrata munkáspárt magyar tagozata,

Német szociáldemokrata munkáspárt,

A szakszervezeti tanács és a szövetségek,

A munkásakadémiák, tornászszervezetek és ifjúmunkásszervezetek“

Kérdés azonban, hogy a kulturemberiség egyetemes tiltakozása még idejekorán érkezik-e meg az illetékes magyar fórumhoz, illetőleg, hogy a tiltakozásoknak meg lesz-e a kellő fogantatásuk?

Ezzel egyidejűleg említjük meg, hogy a budapesti ügyvédi kamara érelyes hangú tiltakozó átiratot küldött az igazságügyminiszternek, amelyben Török tanácselnök tőrhetetlen és cinikus magatartása ellen tiltakozik, amelyet a vádlottakkal és azok védőivel szemben a tárgyalásokon megenged magának.

Vasárnap

augusztus 14-én este 7-kor lesz a kolozsvári Zsidó Diáksegélyző

nyári mulatsága

a monostori-úti Zajzon-kertben

Kedvezőtlen idő esetén is meg lesz tartva!

Kontároktól óvakodjék mindenki a saját érdekében!

„CRISTAL“

olcsón, szakszerűen fest és tisztít CLUJ

Szakadás fenyegeti a revizionista uniót

A londoni Akcionskomite elutasította a French-jelentést

Ultimátumot adtak a revizionistáknak a „Sonderverbandra“ vonatkozó előterjesztésük ügyében. Megnyílt az Adminisztratív komite gyűlése

A Jewish Agency nemcionista részét támadták az A. C.-én

London, aug. 12. Jeruzsálemben közzétették a kormány új bevándorlási rendeletét, amely teljesen szabadá teszi a Transzjordániából való palesztinai bevándorlást és lényegesen módosítja a Palesztinából való transzjordániai bevándorlás szabályait. Az új rendelet új bevándorlási kategóriát létesít kisebb tökével, minimálisan ötszáz fonttal rendelkező egyének részére.

Londoni jelentés szerint a cionista Akcionskomitén ultimátumszerű feltételeket szabtak meg a revizionisták csoportjának cionista frakcióként való elismerésére. A revizionisták feltétel nélkül alá kell véssek magukat a világ-szervezet alapszabályainak, le kell mondjanak minden külön politikai akcióról és hatályon kívül kell helyezze a calaisi határozatot. Az Akcionskomite gyűlésén ugyanis a szónokok rendkívül éles formában keltek ki a revizionisták fegyelmetlen magatartása ellen, amely már évek óta veszélyezteti az össz-szervezetet. Különösen Grünbaum, Kurt Blumenfeld, Goldmann és Arlosoroff követelték határozott állásfoglalást az exekutívától ebben az ügyben. Az események hatása alatt táviratilag Londonba hívták Jabotinskyt. Lichtheim és Grossmann a megegyezésen fáradoznak, bár Jabotinsky annak minden lehetőségét elveti. Cionista körökben feszült érdeklődéssel várják a fejleményeket.

London, aug. 12. Oskar Wassermann (Berlin) elnökölte alatt Londonban megnyílt a Jewish Agency Adminisztratív Committeejének konferenciája. Az első gyűlésen dr. Leo Motzkin, a cionista Akcionskomite elnöke előterjesztette Nahum Szokolov, Brodetsky professzor és dr. Arlosoroffnak az Akcionskomitén tartott jelentéseit.

London, aug. 12. A French-jelentés megtárgyalására kiküldött albizottság javaslatára az Akcionskomite legutóbbi plenáris ülésén a French-jelentés elvetését határozta el, miután az ellentmondásban áll a Palesztina-mandátummal és a Macdonald levél tartalmával. Az exekutív felhatalmazást kért az Akcionskomitétől, hogy a French-jelentésre adandó válaszképpen a kormány elé terjessze a jelentés részletei elleni kifogásait az összjelentés elvetésének értelmében.

A szervezeti és gazdasági kérdések az Akcionskomite plénuma előtt

London, aug. 12. Az Akcionskomite folytatódó gyűlésén, a szervezeti vita szerepelt, amely Berl Locker az exekutív szervezeti ügyosztálya vezetőjének beszédével vette kezdetét. Locker a revizionistáknak azon előterjesztésével foglalkozott, amelyben a Cionista Szervezet keretében működő önálló szövetségévé (Sonderverband) való elismertetésüket kérték. A revizionista előterjesztés ügyében az Akcionskomite véleménye megoszolt. Egyesek a revizionisták kívánságának teljesítése mellett foglaltak állást, ugyanakkor azonban rosszaságukat fejezték ki, hogy a revizionisták külön politikai akciót akarnak megindítani, a többi szónokok azonban a revizionista előterjesztés elvetését követelték. Különösen Kurt Blumenfeld a németországi cionista szervezet elnöke és Salman Rubaschow munkásvezér hangoztatták azon álláspontjukat, hogy a revizionizmus reakciós mozgalmat képez, amelynek nincs helye a Cionista Világszervezetben. Berl Locker ezután a Jewish Agency megerősítésének kérdéséről beszélt, a melyhez elsőnek dr. Nahum Goldmann majd J. Sprinck szót adott hozzá, akik sajnálatos állapotokba hozták, hogy az exekutív összetételében ugyan teljes kifejezésre jut a fifty-fifty elve, a Jewish Agency nemcionista tagjai azonban semmiesetre sem adták az összmozgalomnak az ötven százalék új erőt és energiát, hanem egy kis csoportnak maradtak meg. Sprinck a Jewish Agency nemcionista részének reorganizálását javasolta, Nahum Goldmann azonban élesen szembeállott ezzel az elgondolással és kifejtette, hogy egy ilyen reorganizáció nem lehet a cionista szervezet feladata, de sokkal inkább revizió alá kellene venni az Agency nemcionista részével kötött relációkat.

Hantke a Keren Hajesszod munkáról

Másonnap dr. Arthur Hantke a Keren Hajesszod direktóriumának referatúráját terjesztette elő. Kifejté, hogy bár nem kielégítő a KH-akciók eredménye, de még mindig lényegesen magasabb ez az eredmény, mint a többi zsidó gyűjtő-akciók. A relatíve kedvező eredmények főleg Nahum Szokolov és dr. Chaim Weizmann közreműködésének köszönhetőek. A Keren Hajesszod 250.000 font nettóbevétele várta 5692 esztendőjére. Előreláthatólag az év végére 210.000 fog eszel bejönni. Ez a csökkentett bevétel főleg arra vezethető vissza, hogy Amerikából, a honnan 100.000 fontot vártunk, csak 70

—75 ezer font fog befolyjni. A többi országokban tíz százalékkal csökkentek a KH-hozzájárulások. Ami a jövő esztendőre vonatkozó kilátásokot illeti, minden remény meg van arra, hogy az idei eredményeket elérjük. Ehhez semmi kétség nem fér. Véleményem szerint a Keren Hajesszod nem függ első sorban a gazdasági válságtól. A cionista mozgalomban morális erő van, amely le tudja gyengíteni a gazdasági viszonyok kihatásait. Ha a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency helyzete más előfeltételeket adtak volna a mi munkánkhoz, akkor az eredmények is mások lettek volna. Hantke azon véleményének adott kifejezést, hogy Amerikában a bevételek visszaesése elérte már a mélypontot és a jövőben az eredmények feljavulása várható. Ezzel kapcsolatosan bejelentette, hogy az amerikai cionista szervezet dr. Weizmann Chajimot hívta meg a legközelebbi KH-kampány levezetésére.

— A zsidóság Palesztina iránti érzéke — mondotta Hantke — rendkívül nagy mértékben terjed a tömegekben, mi azonban felkészületlenül állunk, hogy erőinket Palesztinára koncentráljuk, hogy ezáltal a zsidóság eme érzését számon tartjuk és aktivitásba helyezzük. Ezzel szemben tulhajszoljuk a közöttünk fennálló differenciákat és nem teremtjük meg az egységes frontot, holott az ellenség kapunkat döngeti már, mert az asszimiláció, amely a kommunizmusban találta meg új formáit, ma erősebb, mint fiatal éveinkben.

Az új kolóniák fejlődése

Hantke ezután a középsztyábevándorlás jelentőségéről beszélt, majd rosszaságát fejezte ki, hogy a KH-nak, a kisebb gyűjtések konkurenciájával kell megküzdenie, amely nem annyira a kisebb összegek elvonásában érinti károsan az országépítő alapot, hanem a gyűjtőerőknek a kikapcsolásában. Befejezésül a következőket mondotta: A krízis esztendőjének gyűjtési eredményei megerősítették bizakodásunkat. Ha a hozzájárulásokat aranyba számítjuk át, úgy 45 százalékos visszaesést látunk, a pénz értéke változásainak megfelelően. Palesztina gazdasági kapacitásának kiszélesedése és megnagyobbodása azonban új lehetőségeket ad financiális segélyforrások megnyitására Palesztina részére. A KH. direktórium elég optimizmussal rendelkezik és hiszi, hogy a zsidó népben még szunnyadó erők rejlenek. Ha a Cionista Szervezet képes lesz előfeltételeket teremteni a közvetlen Palesztina-munka

számára és ha a Jewish Agency hathatós instrumentuma lesz a palesztinai országépítés finanszírozásának, akkor optimizmusunk jogosult lesz.

Az Akcionskomite hetedik gyűlésén dr. Maurice B. Hexter tartotta meg a mezőgazdasági és a kolonizáció ügyosztály jelentését. Rámutat azokra a nehézségekre, amelyekkel ennek az ügyosztálynak a költségvetésbe előírt anyagi eszközök előteremtéséért kell megküzdenie.

Bejelenti, hogy a kolóniáknak eddig adott szubvenciókat kölcsönökre változtatták, majd Kfar Gan, Ramath David és Nahalal kolóniák nagy fejlődéséről számol be. Végül a mezőgazdasági hitelek kérdésével foglalkozik és javaslatokat tesz ebben az irányban.

Ruppin az Emek jelentőségéről

Az Akcionskomite nyolcadik gyűlésén dr. Arthur Ruppin szólalt fel Hexter kolonizációs referatúrával kapcsolatban. Az Emek-kolóniák erőteljes fejlődésére mutat rá és azokkal szemben, akik az Emek jelentőségét csökkenteni próbálják, hangsúlyozza, hogy ez a terület a Jisuv büszkeségének forrása marad. Megelégedéssel állapítja meg, hogy a kvucák közösségi formájának ellenzéke az utóbbi időben lényegesen csökkent.

Dr. Soskin kifejti, hogy nagy lehetőségeket mulasztottak el a kolonizációs munkában és a kolonizációs kérdés egyedüli megoldását az állami kolonizációban látja.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton este pont 11 órakor: Körbe-körbe. (Schnitzler világhírű erőtikus színjátéka. Kizárólag csak felnőtteknek! Nagyon olcsó nyári mozihely-árrakkal! Legdrágább jegy 40 lej, páholy öt személyre 120 lej. Többi jegyek árai: 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 273.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Feketeszaru cseresznye. (Nagyon olcsó matiné helyárrakkal. Páholy 5 személyre 80 lej. Legdrágább szölye is csak 20 lej. Sorozatszám: 274.)

Vasárnap este 11 órakor: Tűzmadár! (A budapesti és bécsi színházi évad legizgalmasabb, leghatalmasabb sikerű ujdonsága. Nagyon olcsó mozihely-árrakkal. Legdrágább jegy 40 lej. Páholy 5 személyre 120 lej. Többi jegyek árai: 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 275.)

Valamennyi előadásra már most megvált hatók a jegyek d. e. 9-től 1-ig és d. u. 3-tól este 10 óráig.

Színház-Mozgó műsora

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap d. u. fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor: Az udvari tanácsos, vidám történet 11 felvonásban, a főszerepekben: Will. Rogers és Myrna Loy. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Az Opera-Mozgó műsora

Augusztus 12., 13., 14-én, péntek, szombat, vasárnap. Németül beszélő hangosfilm, minden idők legnagyobb repülőfilmje, érdekfeszítő cselekmények mindvégig izgalomban tartják a nézőt. A levegő hősei. Főszerepekben: Jack Holt, Ralph Graves, Fay Wray.

Augusztus 15., 16. és 17-én, hétfő, kedd, szerda. Németül beszélő és éneklő hangosfilm: Tied vagyok. Főszerepekben: Jenny Hugó, Hermann Thimig.

ja. Ebben az irányban semmilyen lépést nem tett az exekutív. A revizionisták kidolgozott tervvel és konkrét programmal rendelkeznek egy konstruktív gazdasági politikára, de nem vették figyelembe ezeket a terveket, üdvözlő a városi kolonizáció kihangsúlyozását, de szükségtelennek tartja, hogy ezzel a feladattal az exekutív két tagja is foglalkozzék.

A kolonizációs vita során felszólaltak még: Goldbloom, Szkolnik, Schapiro és Ada Fischmann. Schapiro a bevándorlási ügyosztály tevékenységét kritizálta. A vallásos chalucok érdekében szállt szóra és a Mizrahi kolóniák támogatásának beszüntetése ellen protestált. Ada Fischmann az ellen emel szót, hogy bizonyos munkaterületeken hátrébe szorítják a nőket. Hivatkozik a cionista népmozgalmra és annak palesztinai teljesítményeire.

Weizmann magatartása az A.C.-én

Az Akcionskomite gyűlése ma vagy holnap valószínűleg véget ér. Az eddigi üzemszemben, mely szerint az Akcionskomite befejezése után ült össze a Jewish Agency Adminisztratív Committeeje, úgy, hogy a Jewish Agencynek jutott az utolsó szó a határozatokban, — most az Adminisztratív Committee gyűlésezésére, két napra felfüggesztik az Akcionskomite tanácskozásait, majd újra összehívják, hogy állást foglaljon az Adminisztratív bizottság határozataihoz.

Az A. C. ülésén jelen van Weizmann professzor is, a Cionista Világszervezet volt elnöke, aki azonban eddig a vitában nem vett részt. Kijelentése szerint csak azért jelent meg az ülésen, nehogy távollétét félremagyarázzák. Ezidőszent nem foglalkozik cionista politikával, mert tudományos műveléssel van elfoglalva. Ebből az alkalomból a Jüdische Rundschau legújabb száma szükségesnek tartja megcáfolni azokat az állítólag revizionista oldalról terjesztett „rémhíreket”, mintha Weizmann még a kongresszus előtt „forradalmi uton” akarnék egyesek a Szervezet élére visszahívni. Erről a mai viszonyok mellett a lap szerint szó sem lehet és magának Weizmannnak sincs egyelőre szándékában visszatérni.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Magánvizsgákra való előkészítést felölősséggel vállal érettségizett fiatalember héber tudással, ki chimist, raset és gemarét tanít. Vidékre is megy. Ajánlatokat „Lelkiismeretes” jelígre a kiadóba kér.

Modern két, három és négy szobás lakások azonnalra kiadók. Értekezhetni Str. Univeristátei 3. Házfelügyelőnél.

Garcon lakás. Egy szoba előszoba és fürdőszoba, butorozva vagy butorozatlan azonnalra kiadó. Értekezhetni Str. Univeristátei 3. Házfelügyelőnél.

Modern két és három szobás lakás azonnalra kiadó. Értekezhetni Str. Basarabia 10 (volt Kemény Gábor ucca) Házfelügyelőnél.

Gyermek mellé ajánlkozik német-román nyelvben perfekt bukovinai leány szerény feltételek mellett. Cim a kiadóban.

Megélhetést nyernek helyben és vidéken agilis könyveladók 500 lej kaucióval Lepagenál, Cluj.

Keresek megvételre jókarban levő modern ebédőt. Cim Singer Mór Dej, Str. Ghg. Sineai 3.

Autorizációval rendelkező héber és román nyelvet perfektül bíró óvónót keresünk. Pályázók fizetési igényeik megjelölésével legkésőbb augusztus 20-ig nyújtsák be pályázatukat Székely Sándor főtitkár címére Dej. Ilosvay Jenő ucca 3.

Vidéki cukrászda vezetésére keresek nőalkalmazottat, fizetés 600 lej, teljes ellátással, 10.000 lej kaució szükséges. Ajánlatokat „Allandó” jelígre a kiadóba.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytejt (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

A tizezred

Mascagni P és számos egyje abból az országban tizezbecsületet, nagyrésze. A zen megostromolták kérték tőle a Pietro Mascagni visszaemlégéről és operájáról — Nem a C az első operában írtam „P. Ebben a muzsilellem minden idill volt, de te gazdagsággalvaltam kijönni a Egy alkalommal kifizetni szobának átadtam a jében, a kofe a Pinotta par gondoltam reávesztet. Külön két évvel ezelőelőkerült. Ujrérettnek és jó előadják. Néha Remoban játszott, amire ma — A Cavall megírtam „Ra amelyet azombemutatását kszották előszónat huszonnégy házasságom eldészek közepettetem, hogy a előadták. En adatni, ő azon partitúrát és mükiadó cég nyertem, de csak technikail pontjából erőstem ugyan a d — Pár hét mából a Teatr aki elő akartatén megírtm tartják színpad sürgönyözött és dött, hogy mejem meg a daleit. Az elsőba siettem a sgedtek az igazengedik zavart — Azt hitt meggondolta a színházról és hogy visszautatam az igazgafelismertek.

— Miért n kérdették meg mester tüköm — A színhá hogy misztifilzeneszerzőtől adalni, aki állaga új ember fiatal titánnal — Ami azután nem beszélt. S operával szerget tud, sőt tu — Vasárnap rendezvények kezik az Erdős kert mulatós 14-én tartan zon-kert helyis marad vasárnapjen a bála, a mulatni és egtékonyaságot gy — A cluji javára folyó „City” kávéház (uj) fagyalt-édesnek, amely meghívja Cluj Hölgybizottság.

HIREK

A tizezredik parasztheccsület

Mascagni Péter, a Parasztheccsület és számos egyéb hírneves opera szerzője abból az alkalomból, hogy Olaszországban tizezredszer adták a Parasztheccsületet, nagy ünnepeltetésnek volt részese. A zeneszerzőt az újságírók is megostromolták és remiszenciákat kértek tőle a világhírű operáról.

Pietro Mascagni a következő érdekes visszaemlékezéseket mondotta magáról és operájáról:

— Nem a Cavalleria Rusticana volt az első operám. Tizenhét éves koromban írtam „Pinotta” című operát. Ebbe a muzsikába befektettem fiatal lakem minden lendületét. Egyszerű dallam volt, de telítve a szív melódiájának gazdagságával. Evtizedekig nem akartam kijönni vele a nyilvánosság elé. Egy alkalommal, amikor nem tudtam kifejtetni szobám bérét, a háziasszony-nak átadtam egy koffert tartozásom fejében, a kofferben pedig többek között a Pinotta partitúráját. Evekig nem is gondoltam rá s joggal hittem, hogy elvesztett. Különös véletlen következtében két évvel ezelőtt a partitúra megint előkerült. Újra átnéztem és most már éretnék és jónak találtam arra, hogy előadják. Néhány hónappal ezelőtt San Remóban játszották, olyan siker mellett, amire magam sem gondoltam.

— A Cavalleria Rusticana előtt már megírtam „Ratcliff” című operát, amelyet azonban 1895-ben a Cavalleria bemutatását követő ötödik évben játszották először. A Cavalleria Rusticana huszonegy éves koromban írtam, házasságom első éveiben, nagy küzdelem közepette. Feleségemnek köszönhetem, hogy a Cavalleria Rusticánát előadták. Én magam nem akartam előadni, ő azonban ügyszólván ellopta a partitúrát és beküldte a Sonzogno zene kiadó cég pályázatára. Itt első díjat nyertem, de a zsűri megjegyezte, hogy csak technikailag jó, színpadiasság szempontjából erősen kifogásolható. Örültem ugyan a díjnak, de az ítélet lesújtott.

— Pár hét múlva levelet kaptam Romából a Teatro Costanza igazgatójától, aki elő akarta adni operát. Öszintén megírtam neki, hogy a darabot nem tartják színpadra alkalmasnak. Erre sürgönyözött és sürgönyileg pénzt küldött, hogy menjek Romába és beszéljem meg a darab színrehozásának részleteit. Az első vonatra ültem és Romába siettem a színházba. Itt be sem engedtek az igazgatóhoz azzal, hogy nem engedik zavarni őt munkájában.

— Azt hittem, közben az igazgató meggondolta a dolgot. Búsán távoztam a színházról és már azon gondolkodtam, hogy visszautazom. Az utcán találkoztam az igazgatóval és feleségével, akik felismertek.

— Miért nincs ön a színházban? — kérdezték megpetve. Mugnone karmesterükükön ilve várja magát.

— A színházban tudtam csak meg, hogy misztifikáció történt. Egy fiatal zeneszerzőtől akart az igazgató szabaddalni, aki állandóan ostromolta. A szolga új ember volt és összetévesztett a fiatal titánnal.

— Ami azután történt, arról Mascagni nem beszélt. Sem a sikereiről, sem az operával szerzett vagyonáról, dolgokról, amikről a világ — ugymond — eleget tud, sőt tulontul sokat.

— Vasárnap diákmenza-bál. A nyári rendezvények legsikerültebbjeinek ígérkezik az Erdélyi Zsidó Diáksegélyező táncos kerti mulatsága, amelyet vasárnap, a hó 14-én tartanak meg a kolozsvári Zajzon-kert helyiségeiben. Aki Kolozsváron marad vasárnap, ne mulassza el és menjen a bárra, amelyen bizonyára jól fog mulatni és egyúttal a legnemesebb jótekonyságot gyakorolhatja.

— A clujai zsidóiparosok aggmenháza javára folyó hó 13-án, szombat este a „City” kávéházban (Strada Memorandului) fagyalt és szórakozási estélyt rendeznek, amelyre ezuton is tisztelettel meghívja Cluj város zsidó társadalmát a Hölgybizottság.

A gazdag adófizetők kiméletet kapnak az adóprésből

Mennyit ismernek el adóba a ki nem fizetett nyugdíjából

Bucuresti-Bukarest, aug. 12. A pénzügyminiszter július 7-i rendelkezésével kapcsolatosan, amely megengedte az állam hitelezőinek, hogy az államtól kapott fizetési utalványaik értékét levonhassák egyenes adójukból, a pénzügyminiszter pótrendeletet adott ki, amely a levonásokat a következőképp szabályozza: 1931-es évi követelés levonható az adótartozás 20 százalékának, 1932-es 10 százalékának erejéig. Tisztviselők és nyug-

dijasok fizetés hátralékukat teljes összegben levonhassák adójukból.

A pénzügyminiszter rendeletét intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, tudomásukra hozva, hogy a kétszázézer lejnél kisebb adóhátralékoknál azoknak, akik legalább 25 százalékát adójuknak kifizetik, a fennmaradó 75 százalék kifizetésére három 8-8 napos haladékot adhatnak. A kétszázézer lej fölül adóhátralék hat részletben fizethető.

— Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen édes atyánk elvesztése miatti mérhetetlen fájdalomunkat némileg enyhítette az a tudat, hogy oly sokan ösztönöztek bántatunkban. E nekünk jöleső részvételt min azoknak, kik azt bármily formában nyilvánították, szívből köszönetet mondunk. Az áldásos emlékü Fischer Sándor főrabbi gyászoló családja.

— Virág Lajos és Márton drogériája. A napokban Virág Lajos és Márton „City” drogériájába új áruk érkeztek: kölnivíz különlegességek, francia és bucaresti parfümök, pipere-tárgyak, retikülök, a tisztálkodási cikkek egész légiója. Az árak közmondásosan olcsók és hozzáigazodnak a mai viszonyokhoz. A „City” drogéria éppoly népszerű, mint a két fivér, akiket a művészet és a sport barátai tisztelnek és szeretnek.

Tizenötmillió fontnál többet fizettek ki eddig Angliában konverziós jutalék címén. Londonból jelentik: Konverziós jutalék címén 15,7 millió fontot fizettek ki eddig az érdekelteknek. A jutalék a konvertált hadikölcsönkötvények egy százaléka s így ebből kiszámítható, hogy 2000 millió font értékű hadikölcsönkötvényből 1570 millió konverziója máris megtörtént. A hadikölcsön konverziójának sikere vitán felül áll.

Küszöbön áll az angol-kanadai kereskedelmi megegyezés aláírása. Londonból jelentik: Az angol-kanadai kereskedelmi megegyezés aláírása közvetlenül küszöbön áll. Anglia preferenciális vámkat engedélyez Kanada agrártermékeinek importjára. Az ottawai birodalmi gazdasági konferencia záróülésén valószínűleg augusztus 18-án fogják megtartani.

Halállal bünteti a szovjet a gyujtogatást. Londonból jelentik: A szovjet a gyujtogatokat halállal, de legalább 10 évi szabadságvesztéssel büntetést fogja sújtani. Az intézkedés azért van szükség, mert az utóbbi időben rendkívüli módon megsaporodott a gyujtogatási esetek száma a szovjetterületen.

Gyomor. és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1-2 pohár természetes Ferenc József keserűvizet alaposan kitisztítja az eszmestűtőanyagokat. Közkeletű jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általában dicserik. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Az osztálysorsjáték mai húzásai. Bukarestből jelentik: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki: 70 ezer lej 48.924, 4464. 60 ezer lej 40.611, 63.592. 50 ezer lej 17.078, 28.109. 30 ezer lej 72.517. 25 ezer lej 9. 20 ezer lej 30.105. 15 ezer lej 12.498, 45.624, 32.971.

Törvényjavaslat a bécsi Creditanstalt tartozásainak állami átvételére. Bécsből jelentik: Törvényjavaslat készült el a Creditanstaltnak a jegybankkal szemben fennálló tartozása állami átvételére. A tartozás 571 millió silling. Az állam 1936-tól kap évenként hat millió sillingig terjedő részleteket a tartozás törlesztésére.

Egész London felrobbantására elgondolmányt találtak egy angliai város földalatti rejtékelyén. Londonból jelentik Kensingtonban földalatti rejtékelyen egy tonna dinamitot s más robbantó anyagot találtak. A nagymennyiségű explózió anyag elég lenne egész London felrobbantására is.

Földrengés Kis-Ázsiában. Londonból jelentik: Kis-Ázsiában nyugati részén, Szmirnától délkeletre 200 kilométernyire, Mughlaban és környékén földrengés mintegy száz házat rombadöntött. Az emberáldozatok számát még nem ismerik.

RAPRÓL NAPRA

A svéd minisztertanács elfogadta Lenart herceg tiszti rangjáról történt lemondását s a volt herceget saját kérelmére elbocsátotta augusztus 26-ki hatállyal a hadseregből. A herceg a Lenart Bernadotte nevet vette fel.

Gigli tenorista rádióhangversenyekre szerződött Olaszországba. Honoráriumait nem veszi fel a rádiótársaságtól, mert intézkedései szerint a vezető ség tartozik a szerződés nélküli olasz zenészek között a tiszteletdíjak összegét sétosztani.

Manchester gyapotgyári laboratóriumban feltalálták a nem gyűrődő gyapotkélme készítésének titkát, amely abba áll, hogy a rostokba és a festékanyagba valamilyen gyantaanyagot beledolgoznak. A gyártási eljárást husz ország szabadalmi hivatalában szabadalmaztatták.

Afganisztánban közelebből egyetemet alapítanak. Nadir kán a napokban tanulmányi bizottságot küldött ki Angliába és Franciaországba, akiknek ez is feladatuk körébe vág, hogy az új egyetem számára tanárokat nyerjenek meg a nyugati államokban.

Rin-Tin-Tin, a híres filmkutya Hollywoodban filmfelvétel közben kimúlt. Az idős állatot egy amerikai repülőgép fogta s tanításával kifejlesztette benne azt a bámulatra méltó tudást, amit a filmekben a kutya produkált.

A Louvrebán Millet egyik képét egy állástalan mérnök borotvával összevagdosta. A rendőrségen nem tartják normálisnak a tettet.

Felmentik állásától Jimmy Walker newyorki főpolgármestert. Newyorkból jelentik: Roosevelt, Newyork főkormányzója kijelentette, hogy Jimmy Walker főpolgármestert fegyelmeje során elletne felgyült bizonyítékok miatt közelebből felmentik állásától.

Hatvány Lajos kitüntetés. Berlinből jelentik: Báró Hatvány Lajost német nyelven írt könyveinek megjutalmazásául a német Pen-klub disztagijává választotta. Hatvány Lajost politikai multja miatt a magyar Pen-klub nem volt hajlandó tagjai sorába felvenni.

Komédiából meghalt — igazából megbolondult. Varsóból jelentik: Az egyik varsói nyári színházban egy drámai előadásban a hősnő, akinek a második felvonásban meg kell halnia, amikor holtan összeesett, egyszerre felugrott, elkezdett kacagni, majd azt kiabálta: Nem haltam meg, csak komédiáztam! A nő kórházba szállították, ahol megállapították, hogy szerepének hatása alatt megzavarodott.

Repülőgépes harc a belgrádi szunyogok ellen. Belgrádból jelentik: Erdekes kísérlet folyt el Belgrádban. A belgrádi entomológiai intézet vezetőjének felügyelete mellett egy utasszállító repülőgépről ötszáz kilogramm súlyú arzénport szórtak a Hadiszíjzetre, ahol tudvalevőleg rengeteg szunyog van, amelyek maláriát terjesztenek. A kísérlet kitünően sikerült, a mérges porfelhő megtette hatását és a víz színén uszáló szunyoglarvák nagy részét elpusztította.

Két és fél évig tartó áldott állapot. Belgrádból jelentik: Dr. Musketirovics bihácsi orvosnál megjelent Duratovics Saha muzulmán asszony és elmondotta, hogy már két és fél év óta áldott állapotban van és annak ellenére, hogy kilenc hónapos periódusokban szülői fájdalmak vannak, nem tudja megszűnti a gyermeket. Az orvos az asszonyon műtet hajtott végre, amelynek során a méhen kívül egy dinnyenagyságu daganatot talált, amelyet cirávoított és később felnyitott. A daganatban egy jölfelgett, de halott embrió volt. Az asszony egészsége az operáció után teljesen helyreállott.

Modern Robinsont találtak. Londonból jelentik: A Hebridák egyik kis szigetén érdekes személyre bukkant egy eltévedt hajó. Egy Wessel nevű hollandi parasztember Robinson-módra berendezett hajlékát találták. Wessel a Robinsont-könyv hatására hagyta ott hazáját. Wessel egyetlen vonatkozó a kultúrával a biblia.

UJ KELET Legújabb hírek

Vaida bejelentette a parlamentben az adók redukálását, a konverzió módosítását és a gazdasági élet teljes átépítését

Tizenhét pontban foglalta össze az új kormány programját, amely orvoslást ígér a gazdasági élet összes bajaira

„Ha a redukált adók pontosan fognak betölteni, az állam is pontosan fogja fizetni tisztviselőit“

Bucuresti, augusztus 12. A kamara ma délutáni ülésén teljes számban megjelent a kormány, a képviselők is teljes számban jelen voltak, a karzatok zsefolyva.

Pop-Cicio elnök megnyitja az ülést és azonnal átadja a szót Vaida Sándor miniszterelnöknek, aki a következőket mondja:

„A választási kormány befejezvéni misszióját és a kamara elnöksége megválasztattván, Öfelsége a nemzet szabadon választott képviselőivel együtt megalakította a parlamentaris alkotmányos kormányt. (Taps.) A kormány, amelyben Öfelsége bizalmából és a parlament akaratából szerencsém van elnökölni, első kötelességem a parlament elé terjeszteni azt a programot, amelynek megvalósítására vállalkozott. Ez a program elsősorban a jelen ülésszak feladataira, azután azoknak a törvényeknek előkészítésére vonatkozik, amelyeket a parlament rendszeres ülésében kíván tétő alá hozni.

Magától értetődik, hogy ez a program nagy vonásokban azonos azzal, amit a nemzet-parasztpárt a választások alkalmával hirdetett. A kormány legfontosabb feladatának tekintem,

a krízis okozta nehézségeket áthidalni és a költségvetés kiegyensúlyozását elérni, úgy az állam, mint a magánháztartásban.

A konverziót érintetlenül meghagyjuk a parasztkok adósságaira nézve (taps), de módosítani fogjuk, hogy ne profitáljanak abból mások, csakis tényleg a mezőgazdák és a mezőgazdaságra fordított kölcsönök részesüljenek a törvény védelmében.

Célunk, hogy ne legyen e törvény által érintve az állam pénzügyi helyzete és ne legyen kompromittálva se a hitel, se a vagyongyűjtés. (Taps.)

A hitel és kereskedelem érdekében fogjuk módosítani a bírói likvidálásról szóló törvényt is.

Tekintettel a lakosság jövedelmének csökkenésére, ami különösen a mezőgazdasági termékek árának lemorzsolódása következtében állott elő, kérem fogjuk a parlamenttől

elsősorban a mezőgazdasági adók lezállítását, valamint más egyenes adók redukálását is.

Meg fogjuk szüntetni az uttörvényben előírt kötelező szolgáltatásokat, valamint a szülő-illetékeket. Hogy a mezőgazdasági hitelt olcsóbbá tegyük és a gabonaár-tékesítést előmozdítsuk, javasolni fogjuk a közraktári törvény módosítását, a közraktári hitelek új szabályozását és új közraktárak felállítását állomásokon és kikötőkön. Egyben leszállítjuk a gabona és állatilletékeket.

Tekintettel a gyenge termésre, gondoskodni fogunk vetőmagról az arra szoruló gazdák számára. A gabonakivitel előmozdítása végett életre fogjuk hívni a gabonaexporttörök unióját, amely a mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény alapján fog működni. A kormány igyekszik a külföldi megfelelő megállapodásokat létesíteni az állam termékeinek értékesítése végett és elsősorban folytatni kívánja a preferenciális rendszerre vonatkozó tárgyalásokat, amelyeket ez a párt 1931-ben sok kilátással a sikerre megindított volt.

Amennyiben az adók leszállításával a magángazdaságokban helyreáll a mérleg, reméljük, hogy mindenki pontosan fog eleget tenni az állampontsámban fennálló kötelességeinek és így az állam is pontosan fog

ja fizetni tisztviselőit és nyugdíjait.

Az állam a legmesszebbmenő takarékoskossággal kívánja háztartásának egyensúlyát biztosítani. Törölni fogják a felesleges kiadásokat, szigorúan alkalmazzák az álláshalmozási törvényt és hogy a polgároknak meglegyen a garanciájuk, hogy az állam pénzával sáfárkodók teljesítik kötelességüket,

törvényjavaslatot nyújt be a köztisztviselők vagyonának ellenőrzéséről és a közéleti tisztesség védelméről.

A helyi közigazgatást a decentralizáció látszik a közigazgatási törvény egyes szakaszainak módosítása. A kormány megvan győződve, hogy a községek háztartásánál is nagymérvű megtakarítások eszközölhetők és sikerül nyugodtabb alapokra leépíteni jelenlegi apparátusukat.

Az ipari és kereskedelmi politika revidiálása

Ezeknek az intézkedéseknek keresztül-

vitelével sor kerül azokra az általános programpontra, amelyeket a nemzetiparasztpárt kormány magaénak vall:

1. A nemzeti termelés támogatása, főleg a mezőgazdaságé és ezzel kapcsolatban a mezőgazdaság támogatásáról szóló törvény hatályba léptetése.

2. Az ipari politika revidiálása, megszabadítva minden protekciótól, mert a túlzott állami védelem és támogatás csak a fogyasztók terhére szolgál és az államnak is hátrányára van.

3. Hogy az árakat ellenőrizni lehessen, a kormány fokozottabb ellenőrzés alá kívánja venni a kartellek működését, amelyek monopolizált helyzetben vannak, vagy monopolt alkotnak és e célból törvényjavaslatot fog betervezni a kartellek szabályozásáról és ellenőrzéséről.

4. A petróleumipar fejlesztése.

5. Az eddigi tapasztalatok alapján az autonóm intézetek leegyszerűsítése és tökéletesítése, hogy a lehető legnagyobb jövedelmet hajtják az államnak.

6. A hitel helyreállítása és reorgani-

Londonban olyan hőség volt, hogy a sinek elgörbülése miatt megállott a villamosforgalom

Emberemlékezés óta tegnap volt a legnagyobb meleg Angliában

London, augusztus 12. Evtizedek óta tegnap volt Londonban és környékén a legnagyobb hőség. Nyolc halálos hőguta esetet jelentettek s a fürdőzők tíz ezei közül számosan kaptak napszúrást.

Később a hőség annyira fokozódott hogy a villamosvasut egyik vonalán le-

állott a forgalom, mert a sinek teljesen elgörbültek. Arnyékban 89, napon délebb 135 Fahrenheitot mértek, ami emberemlékezést óta a legmagasabb ismert hőmérőjelzés Londonban.

Ma a nagy hőségnek felhőszakadás egyidőre véget vetett.

Ionescu hadnagy egy pohár sör miatt főbelötte magát...

Egy fiatal katonatiszt különös tragédiája Sorocában

Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. (Az Uj Kelet tud.) Jon Ionescu főhadnagy, felsőbb utasításra, néhány nappal ezelőtt Florestibe utazott, hogy elfoglalja helyét az ottani 39-es számú gyalogezrednél. Minthogy Florestiben az összes parancsnok posztok be voltak töltve. Ionescu hadnagyot az ezred második zászlóaljához vezényelték Sorocába. Alighogy megérkezett új állomáshelyére, barátjával, Stanescu hadnaggal együtt meghívást kapott egy családi mulatságra. Mulatozás közben Ionescu hadnagy egy pohár sörrel kínálta meg a társaság egyik

hölgytagját, azzal, hogy ha a leány nem fogadja el, agyonlövi magát.

A kisasszony azt hitte, hogy a hadnagy tréfál és visszautasította a sört. Erre a hadnagy előrántotta revolverét és mielőtt bárki is megakadályozhatta volna, főbelötte magát. A szerencsétlen fiatal tiszt véresen esett össze és az orvosi intervenciók már nem tudták megmenteni az életnek. A hadnagy szülei az első vonattal Sorocába érkeztek, de már csak fiuk temetésén asszisztálhattak. A hadnagy holttestét Calarasiba szállították és ott temették el.

A nagyváradi zsidó leány elemi, gimnázium és társulati kereskedelmi leányiskolát látogató növendékek legalkalmasabban elhelyezkedhetnek a Schwartz Menyhértné 5 éve fennálló orth. zsidó

LEÁNYNEVELŐ INTÉZETÉBEN

ORADEA, Str. Ciorogariu (Uri-u.) 8.

Díjazt nem magasabb a rendes privátháznál kért díjnál. — Szabásati és varró tanfolyam. Zenei kiképzés. Kereskedelmi magán tanfolyam. Idegen nyelvek. Kifünő referenciák. Prospektus.

zálása. A banktörvény módosítása, amely szabályozza a pénzforgalmat, oicsítsa a hitelt, és szolgálja fogja a betétek biztonságát.

7. A Mezőgazdasági Hitelintézet jelenlegi formájában nem felel meg a követelményeknek, ezért meg fogják változtatni. Ugyancsak módosításra szorul az Ipari Hitelintézet is, amely nem fogja többé terhelni a Banca Nationalát és a kincstárt.

A nép és a paraszthitel javítása érdekében a szövetkezetek támogatása és olcsó hitelek nyújtása a terméskelakozásánál.

8. A szállítás egyszerűsítése és olcsítása. Az utpolitika módosítása, a vasuti, hajózási és más forgalmi eszközök tökéletesítése és racionalizálása, kapcsolatban tarifarevizióval a jelenlegi áraknak megfelelően.

9. Az állam valutájának stabilitása által a költségvetés egyensúlyozása és ezzel kapcsolatban tekintettel leszünk a Népszövetség intencióira és technikai támogatására. A gazdasági és pénzügyi restauráció munkájában mindig szemelött fogjuk tartani a Népszövetség tanácsait.

10. Ami a helyi adminisztrációt illeti, a közigazgatási apparátus leegyszerűsítése kapcsolatban a pénzügyi organizáció reformjával, a költségek minimumra való csökkentésével.

11. A választási törvény módosítása.

12. Az iskolai törvény reformja, hogy az iskola megfeleljen a jelenlegi szociális és gazdasági helyzetnek. Az elemi iskola megerősítése, a középiskola elméleti oktatásának gyakorlati irányba való terelése.

A szakoktatás reorganizációja, hogy produktív elemeket neveljünk. A népoktatás fejlesztése egyik legfőbb célunk.

13. Az egyház érdekeinek védelme tekintettel arra a nagy erkölcsi erőre, amit a vallás képvisel.

14. Az ország egészségügyének védelme és fejlesztése minden irányban.

15. A munkásság morális és anyagi érdekeinek előmozdítása. A munkásbiztosítási törvény reformja, a munkakamarák felállításának, a munkásság lelki nyugalmának biztosítása és szociális életstandardjának emelése.

16. A kormány az igazság és méltányosság rendszerét inaugurálja az etnikai és vallási kisebbségek irányában is, minden támogatást megadva kulturális érdekeik előmozdítására.

17. A hadsereg reorganizálásának és fejlesztésének munkája, amit már az első nemzeti-parasztpárti kormány megkezdett. A katonai büntetőtörvénykönyv reformja, a haditengerészet, katonai aviatika, a katonai közigazgatás fejlesztése.

18. Ami végül a külpolitikát illeti,

a kormány minden erejével a béke szolgálatában áll. Hitelt és meggyőződéssel támogatja a Népszövetséget ilyen irányú munkájában. A kormány erősíteni kívánja kapcsolatainkat jelenlegi szövetségeseinkkel, igyekszik fokozni a jóviszonyt a szomszédállamokkal és mindazokkal az országokkal, amelyekhez gazdasági érdekeink fűződnek.

A kormány közre fog működni a világ-gazdasági életének újjáépítésénél.

Vaida beszédét, amelyet számos izben szakított meg taps és éljenzés, percekig tartó tapsvihar fogadta. A miniszterelnököt hatalmas ünneplésben részesítette az egész Ház.

Ezután Pop-Cicio elnök közölte, hogy a felirati bizottság megválasztása következik.

Incullet liberális kéri, olvassák fel a miniszterek kinevezési dekretumait. Pop-Cicio elnök ezt fölöslegesnek tartja, hiszen itt vannak az összes miniszterek.

Ezután megválasztják a felirati bizottság tagjait majd a kamara alelnökeit: Ionescu, Manu, Ielkés, Socol Aurel, Ralea, Simion és Pelivan személyében. Kvesztorok lettek: Iázár Illés, Iacobescu, Ionescu Bacau, Policarp.

Taxa postală
plătite în num
No. 224.716 923

da Baron L. Po
Telefon: 9-77.
Havonta 119, n
évre 600, egész
földre: Havont
félévre 6, egész
déltek díjszab
KELET" az t
zsidóság egyet
keink utánnyo
rás megjelölés

A végleges

A beszédet, a da-kormány elő továbbították a külföldi sajtó l. A politikai vil rül folynak a v

Mert az ural vakkal tisztázta zet néhány hon

„Ez a kormány váta, hogy hos élén. Ez az a k den reményeme

Ha a szavak Vaida Sándor zébe a kormány Maniu érkezése lősségvállalásra manyformáció zeti-parasztpár netét alkothatr

Maniu azt m írónak, hogy vállalta a min

Az uralkodó got derit ezek

Jorga és a

Jorga nyilat írónak a kortá Nines valam niszterelnökne Azt mondja, senkit, megun lődött minden a fejét, hogy kortársairól.

Im, így besz Hát a kortá

Pontosan ug gáról, mint J

Az egyetlen sak hamarabb Jorga a kortá Mi, szimpla kívántuk látn nek-erejével lenni.

Most végre Milyen kár, rabb. Mennyi na meg magu

Még egy

A civilizá öönvize áras

Ez a hason e konferenci más, mint viz latkozások el detek letarol

Ha a konfé világ nyomor Európának és lene lennie a

A konferer ellenkezőjét Egy triviál beszédnek so ferenciákon morális felfo sodott be.

A nemzetk egy új konfe az Európa-k selni és össz a Páneurópa

Ezen a k írők és inte európai hirn nak venni, hogy Európa letben — me

Igy részt lorga PROFE louvenel fra

Mindenese litikusok ak le egy aszta nak megbesz